

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ
«ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ДЕНЕ ТӘРБИЕСІ ОРТАЛЫҒЫ»
РМКҚ**

**2022-2023 ОҚУ ЖЫЛЫНА АРНАЛҒАН ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ
МҰҒАЛІМДЕРІНЕ НОРМАТИВТІК ЖӘНЕ ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰЖАТТАР**

Нұр-Сұлтан қ.
2022 жыл

МАЗМҰНЫ

I	2022 – 2023 оқу жылына МЖМС	3
II	2022-2023 оқу жылына нұсқаулық-әдістемелік хат (дене шынықтыру)	3
III	<p>«Дене шынықтыру», «Музыка», «Көркем еңбек», «Өзін-өзі тану», «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері», «Графика және жобалау» оқу пәндері бойынша сынақ талаптары.</p> <p>Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының Ғылыми кеңесі баспаға ұсынған (2019 жылғы 17 қыркүйектегі № 8 хаттама)</p> <p>Нұр-Сұлтан қаласы.</p>	28
VI	<p>5-11 сыныптарға арналған «Спорт ойындары және қозғалмалы ойындар» жұмыс бағдарламасы (үшінші сағат),</p> <p>Нұр-Сұлтан қаласы «Білім беруді жаңғырту орталығы» МКҚК, Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «№ 6 гимназия» КММ (18 тамыз 2021 ж. № 1 хаттама)</p>	
V	БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДА САБАҚТАН ТЫС СПОРТ САБАҚТАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР	
VI	2022-2023 ОҚУ ЖЫЛЫНА АРНАЛҒАН ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ МҰҒАЛІМІ ЖҰМЫСЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚҰЖАТТАМАСЫ	

I. 2022-2023 оқу жылына арналған МЖМБС (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031/links#to> сайтқа орналастырылған)

– «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (бұдан әрі-МЖМБС) (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы);

II. 2022-2023 оқу жылына арналған ӘНХ (дене шынықтыру)

«2022-2023 оқу жылындағы Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарындағы оқу-тәрбие үрдісінің ерекшеліктері туралы» нұсқаулық-әдістемелік хат.

Нұр-Сұлтан қ.: БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2022 ж.

БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының ғылыми-әдістемелік кеңесі ұсынған (2022 жылғы 21 шілдедегі № 8 хаттама)

Білім беру жүйесі Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 қаулысымен бекітілген «Білімді ұлт «Сапалы білім беру» ұлттық жобасына сәйкес дамуда.

Әрбір білім беру ұйымының міндеті - ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарға бағдарланған, функционалдық сауаттылық дағдылары бар және оны қоршаған болмыста бәсекеге қабілетті бола алатын білім алушы тұлғасының үйлесімді қалыптасуы мен дамуы үшін қолайлы білім беру ортасын құру.

2022-2023 оқу жылында білім беру ұйымдары мынадай міндеттерді орындайды:

- білім алушылардың сапалы білімге қол жеткізуін қамтамасыз ету;
- білім алушылардың білімін толықтыру;
- қауіпсіз және жайлы оқу ортасын қамтамасыз ету;
- цифрлық инфрақұрылыммен және ресурстармен жабдықтау;
- инклюзивті оқыту ортасын қамтамасыз ету.

1.1. Білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру жөніндегі негізгі нормативтік құқықтық актілер

Білім беру процесін 2022-2023 оқу жылында іске асыру кезінде білім беру ұйымдары «Білім туралы», «Педагог мәртебесі туралы», «Қазақстан Республикасындағы Баланың құқықтары туралы», Қазақстан Республикасының Заңдарын және басқа да заңнамалық актілерді басшылыққа алуға, оқу процесін мынадай нормативтік құжаттар негізінде жүзеге асыруға тиіс:

– «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (бұдан әрі - МЖМБС) (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы);

- «Қазақстан Республикасында бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығы);

– «Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндер, таңдау курстары мен факультативтер бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығы);

- «Білімді ұлт», «Сапалы білім» Ұлттық жобасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 қаулысы;

- «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау жүргізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығы);
- «Орта білім беру ұйымдарына, мектепке дейінгі ұйымдарға, орта білім беру ұйымдарына, оның ішінде электрондық нысандағы оқу-әдістемелік кешендерге арналған оқулықтар тізбесін бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2020 жылғы 22 мамырдағы № 216 бұйрығы);
- «ҚР БҒМ кейбір бұйрықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» (ҚР БҒМ 2019 жылғы 26 шілдедегі №334 бұйрығы);
- «Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы);
- «Арнайы білім беру ұйымдары түрлері қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2017 жылғы 14 ақпандағы № 66 бұйрығы);
- «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді жан басына нормативтік қаржыландыру қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2017 жылғы 27 қарашадағы № 596 бұйрығы);
- «Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдыктармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығы);
- «Мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғаларды және білім және ғылым саласындағы өзге де азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы» (ҚР БҒМ бұйрығы 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83);
- «Білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесін бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2015 жылғы 17 маусымдағы № 391 бұйрығы);
- «Мемлекеттік білім беру ұйымдарының бірінші басшыларын ротациялауды жүргізу қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2021 жылғы 11 қарашадағы № 559 бұйрығы);
- «Мемлекеттік білім беру ұйымдарының бірінші басшылары мен педагогтерін лауазымға тағайындау, лауазымнан босату қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2012 жылғы 21 ақпандағы № 57 бұйрығы);
- «Мамандандырылған Білім беру ұйымдарының желісін және дарынды балалармен жұмыс жөніндегі оқу-әдістемелік Кеңес туралы ережені бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2015 жылғы 1 шілдедегі № 428 бұйрығы);
- «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізуге міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысанын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы);
- «Қашықтықтан білім беру технологиялары бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» ҚР БҒМ 2015 жылғы 20 наурыздағы № 137 бұйрығына өзгеріс енгізу туралы (ҚР БҒМ 2020 жылғы 28 тамыздағы № 374 бұйрығы);
- «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, бастауыш, негізгі орта, орта білім беру ұйымдарында педагогикалық кеңестің қызметін ұйымдастырудың және оны сайлау тәртібінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» ҚР БҒМ 2008 жылғы 16 мамырдағы № 272 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» (ҚР БҒМ 02.04.2020 жылғы №125 бұйрығы);
- ҚР ДСМ 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 бұйрығымен бекітілген «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары;

- «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының дайындық бөлімшелеріне, сондай-ақ, Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға, орта білім беруге және Балаларға қосымша білім беруге мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ бұйрығы 2016 жылғы 29 қаңтардағы № 122 бұйрығы);

- «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2020 жылғы 4 мамырдағы № 175 бұйрығы);

- «Үздік педагог» атағын беру қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2015 жылғы 16 қаңтардағы №12 бұйрығы);

- «Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу қағидаларын бекіту туралы» (ҚР БҒМ 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығы);

- «Орта білім беру ұйымдары үшін міндетті мектеп формасына қойылатын талаптарды бекіту туралы» (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 14 қаңтардағы № 26 бұйрығы);

- «Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 12 қазандағы № 564 бұйрығы);

- «Орта білім беру ұйымдарындағы сынып жетекшілігі туралы ережені бекіту туралы» (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 12 қаңтардағы № 18 бұйрығы);

- «Жеңімпаздар, жүлдегерлер және оларды дайындаған педагогтер бюджет қаражаты есебінен біржолғы сыйақымен көтермеленетін жалпы білім беретін пәндер бойынша халықаралық олимпиадалардың тізбесін бекіту туралы» (Қазақстан Республикасы Ағарту министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 333 бұйрығы);

- «Білім беру деңгейлері бойынша сапаны қамтамасыз ету жөніндегі басшылықты бекіту туралы» (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 23 маусымдағы № 292 бұйрығы).

2022-2023 оқу жылынан бастап мынадай өзгерістер енгізіледі: Оқу жылының ұзақтығы 1-сыныптарда 35 оқу аптасын, 2-11 (12)-сыныптарда 36 оқу аптасын құрайды

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы) Білім беру ұйымдарында сыныпты екі топқа бөлу Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің:

- 1) қазақ тілі мен әдебиеті – қазақ тілінде оқытпайтын сыныптарда (1-11 сыныптар);
- 2) шет тіліне 1-11 сыныптар;
- 3) Көркем еңбек; (5-9 сыныптар)
- 4) Сандық сауаттылық, информатика (2-11 сыныптар)

Мектептер оқыту тіліне қарамастан сыныптан тыс және жалпы мектептік іс-шараларды негізінен қазақ тілінде ұйымдастырады.

1-4 сыныптарда оқу жоспарының вариативті компонентінің сағаттарын математикалық сауаттылықты, математикалық сөйлеуді дамытуға бағытталған «Математика» пәнін оқуға бөлу ұсынылады. Шахмат ойнау логикалық ойлауды дамытады және маңызды жалпы білім беру дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді. Шахмат сабақтарына сағат бөлу маңызды.

Назар аударыңыз!

Мереке күндеріне түскен сабақтар басқа күндерге ауыстырылады. Бұл жағдайда сабақтың тақырыптары/оқу мақсаттары оқу бағдарламасының мазмұнына сәйкес біріктірілуі керек.

- Сонымен қатар, қосымша сағаттар бөлінбейді. Сынып журналдарында біріктірілген сабақтардың тақырыптары бір жолда көрсетіледі.

- Білім беру ұйымы басшысының бұйрығы негізінде өзгерістер электрондық журналда көрсетіледі.

- Электрондық журналдар мен күнделіктерді толтыру бойынша техникалық қолдау call-орталық және қолдау орталығы арқылы көрсетіледі.

1 кесте. Білім беру ұйымының әкімшілігі үшін мектепшілік бақылау нормативтері

№ р/с	Бақылау объектілері	Норма
1	Сабаққа қатысу, бақылау және талдау	Айына кемінде 8 сабақ (директорлардың орынбасарлары үшін) Айына 4 сабақтан кем емес (білім беру ұйымының директоры үшін) Сабаққа қатысу бақылау мақсатына байланысты.
2	Мектепшілік бақылау жоспарына сәйкес қысқа мерзімді жоспарлар мен орта мерзімді жоспарларды тексеру	Мектепшілік бақылау жоспарына сәйкес
3	Электрондық сынып журналдарын тексеру	Мектепшілік бақылау жоспарына сәйкес
4	Оқыту процесінде педагогтің қашықтықтан оқыту технологиялары мен ЦОР-ны пайдалануы	Мектепшілік бақылау жоспарына сәйкес

Сабақтарға қатысу білім беру ұйымының басшысы алдын ала бекіткен және міндетті түрде ашық қолжетімділікте орналастырылған кесте бойынша жүзеге асырылады. Сабаққа жоспарланбаған қатысуға педагогке оның кәсіби өсуі мен дамуы үшін нақты әдістемелік көмек көрсету мақсатында ғана жол беріледі.

Білім беру ұйымы әкімшілігінің келу қорытындылары бақылау парақтарында тіркеледі.

Сабақтарды бақылау, зерттеу және талдау нәтижелері оқыту процесін жақсарту, педагогтің кәсіби өсуі мен дамуы, сондай-ақ білім алушылардың білім сапасын арттыру үшін негіз болып табылады.

Сабақтарды бақылау нәтижелері пәндік әдістемелік бірлестіктердің, әдістемелік кеңестердің отырыстарында жүйелі түрде тыңдалуы тиіс.

Сабақты талдау (ауызша жүргізілуі мүмкін) мыналарды көздейді:

- педагогпен сабақтың өзіндік талдауын өткізу;
- сабақтың оң және проблемалық аспектілерін бөліп көрсету;

- педагогке ұсыныстар беру;
- мұғалімдерге сабаққа жүйелі түрде қатысу ұсынылады.

Қысқа мерзімді жоспар электрондық немесе қағаз форматта ұсынылуы мүмкін

Әрбір сабақ білім алушылардың өздерінің түсіну деңгейінде оқыту мақсаттары мен оларға қол жеткізу критерийлерін дыбыстаудан/көрсетуден басталуы тиіс. Білім алушы оқытудың қойылған мақсатын түсініп, оған қалай қол жеткізуге болатынын түсінуі тиіс.

Әрбір сабақта оқушыларды уақтылы қолдау, оқудағы прогресс, балаларды оқуға ынталандыру, білімдегі олқылықтарды анықтау және олардың оқу жетістіктерін көрсету мақсатында қалыптастырушы бағалауды пайдалану ұсынылады.

Күнтізбелік жыл мерзімімен жұмысқа орналасу үшін конкурстық комиссия құрылады. Конкурсқа Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығымен бекітілген, конкурсқа қажетті құжаттар www.enbek.kz сайтында тіркелген педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларына сәйкес келетін мұғалімдер қатысады.

Конкурс педагогтің бос және (немесе) уақытша бос лауазымына аптасына 16 және одан да көп сағат оқу жүктемесімен өткізіледі.

ҰБТ-де кемінде 50 балл жинаған педагогикалық мамандықтар бойынша жоғары және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының білім алушылары мен түлектеріне «педагог» біліктілік санаты беріледі.

«Педагог» біліктілік санаты бар жоғары және/немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының түлектері конкурс нәтижелері бойынша жұмысқа қабылданады.

«Педагог мәртебесі туралы» және «ҚР кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ҚР Заңдарын іске асыру шеңберінде педагогтің жүктемесі 16 сағатты құрайды. Педагогтер арасында бос 16 сағатты бір пән бойынша бөлуге жол берілмейді. Қажет болған жағдайда оқу жылының басында бос лауазымға (16 сағат) қосымша педагог қабылданады.

Тарифтеу-мектеп педагогтерінің білім деңгейіне, біліктілігіне, орындалатын жұмыс көлеміне, сондай-ақ жұмыстың нәтижелілігі мен сапасына қарай оқу жүктемесін белгілеуге бағытталған іс-шаралар кешені.

Педагогты тарифтеу бойынша жұмыстың келесі тәртібі ұсынылады:

- МЖМБС, білім беру ұйымының жұмыс оқу жоспарына және сынып-жиынтықтар санына сәйкес әрбір оқу пәні бойынша оқу сағаттарын есептеуді жүргізу (директор мен директордың орынбасары жүзеге асырады);

- егер мұғалімдердің оқу жүктемесінің көлемі жұмыс оқу жоспарына, оқу бағдарламаларына және мектептегі кадрлармен қамтамасыз етілуіне сәйкес сағат санына байланысты анықталса;

- содан кейін жұмыс оқу жоспарына сәйкес әр параллель бойынша сағат саны есептеледі, ал белгілі бір пәндер бойынша топтарға бөлу ескеріледі. Бөлу сыныптардың толықтырылуын ескере отырып жүргізіледі;

- әрбір педагогтің оқу жүктемесін айқындау кезінде оқу жоспарында белгіленген оқу қызметінің түрлері (вариативті компонент) бойынша білім алушылармен өзара іс-қимылда оқу жұмысын орындау бойынша оның көлемі белгіленеді;

- ал сағаттарды санағаннан кейін педагогикалық ставкалар мен бақылау кестесінің саны анықталады;

- жеке сұхбат жүргізу арқылы (директордың орынбасары, әдістемелік бірлестіктердің басшылары) оқытудың сапасын ескере отырып, сыныптарда пәндерді оқытудың сабақтастығын сақтай отырып, әр мұғалімнің оқу жүктемесін алдын-ала анықтау;

- ал жинақталған тарифтеу тізімін құрастыру, ол мынадай міндетті мәліметтерді қамтиды: мектеп педагогының тегі, аты, әкесінің аты; атқаратын лауазымы; білім деңгейі; жүктеме көлемі - аптасына бар-жоғы сағат; қосымша жұмыс түрлері үшін қосымша ақылар; тұрақты жеке үстемеақылар (магистр дәрежесі, тәлімгерлік және т.б. үшін).

Педагогтарды аттестаттау

Мемлекет басшысының «Халық бірлігі және жүйелі реформалар – елдің өркендеуінің берік негізі» атты Жолдауы аясында берген тапсырмасын орындау үшін Қазақстан Республикасының «Білім туралы» және «Педагог мәртебесі туралы» заңдарына кемінде үш жылда бір рет педагогтердің біліктілігін арттыруға қатысты өзгерістер енгізілді.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты, бүгінгі таңда ҚР Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 175 және 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрықтарына өзгерістер енгізілуде. Бұйрық жобаларында педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын өткізу бойынша ұйымдарға, сондай-ақ білім беру бағдарламаларын әзірлеуге және келісуге қатысты нормаларға жаңа талаптар енгізіледі.

Білім беру ұйымы жыл сайын ұсынылатын білім беру қызметтерінің МЖМБС талаптарына сәйкестігі мәніне білім беру қызметіне өзін-өзі бағалау жүргізеді және білім беру саласындағы уәкілетті органның ведомствосына, оның аумақтық бөлімшелеріне өзін-өзі бағалау материалдарын ұсынады.

Өзін-өзі бағалауға талдау, ішкі бақылау, диагностика, жоспарлау құралдары, білім беру қызметін жақсартудың түзету тетіктері кіреді.

Білім беру ұйымы ҚР БҒМ 2016 жылғы 2 ақпандағы № 124 бұйрығымен бекітілген (2021 жылғы 26 шілдедегі № 366 өзгерістермен) білім беру ұйымын бағалау өлшемшарттарын пайдалана отырып, білім беру қызметіне өзін-өзі бағалау жүргізеді.

Қолайлы білім беру ортасы педагогтардың, білім алушылардың, ата-аналардың, мектеп әкімшілігі мен персоналының өзара іс-қимыл сапасымен айқындалады.

Мектеп қоғамында бір-біріне құрметпен қарауды келесі жолдармен дамыту маңызды:

- педагогқа «мұғалім» немесе аты-жөні бойынша жүгіну

- білім алушыға қатаң түрде аты бойынша:

- мұғалімдердің аты-жөні бойынша бір-біріне жүгінуі;

Қазақтың мақаласында: «Сәлем-сөздің анасы», - делінген.

- «Қайырлы таң!» сөзін қолдана отырып, білім алушылар мен педагогтар арасында достық қарым-қатынасты қалыптастыру маңызды», «Қайырлы күн!», «Қайырлы кеш!», «Сау бол!», «Сау бол!».

Оқудан тыс қызметті ұйымдастыру

Мектептің тәрбие жүйесінде білім алушылардың рухани-адамгершілік, азаматтық-патриоттық, көркемдік-эстетикалық, еңбек және дене тәрбиесінің іске асырылуын қамтамасыз ететін сабақтан тыс іс-әрекеттің әртүрлі нысандарын ұйымдастыру үшін қолайлы жағдайлар жасау маңызды.

19. «ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ» ОҚУ ПӘНІН ОҚЫТУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ, 1-11 СЫНЫПТАР

1. «Дене шынықтыру» пәні бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартындағы өзгерістер мен толықтырулар.

Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 2-қосымшаның 23-24-тармағына сәйкес 1-4-сыныптарда «дене шынықтыру» міндетті оқу пәні ретінде оқытылады.

«Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұны дене қасиеттерін дамытуға, жалпы дамыту жаттығуларын өз бетінше орындауға деген қызығушылықты дамытуға; салауатты өмір салты мәдениетін дарытуға; дене шынықтырудың адам өміріндегі рөлі туралы түсініктерді қалыптастыруға, спорт, ұлттық спорт түрлері туралы ақпаратты өз бетінше таба білуге және оны өз денсаулығын нығайту үшін пайдалануға бағытталған; қарым-қатынас мәдениеті дағдыларын қалыптастыруға бағытталған оқу, ойын және бәсекелестік іс-шаралар жағдайында құрдастарымен.

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген негізгі орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 3-қосымшаның 36-37-тармағына сәйкес «дене шынықтыру» 5-9-сыныптарда міндетті оқу пәні ретінде оқытылады.

«Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұны денсаулықты нығайтуға, негізгі дене қасиеттерін дамытуға және ағзаның функционалдық мүмкіндіктерін арттыруға; қозғалыс мәдениетін қалыптастыруға, жалпы дамытушы және түзетуші бағыттағы дене жаттығуларымен қозғалыс тәжірибесін байытуға; дене шынықтыру-сауықтыру және спорттық-сауықтыру іс-әрекеттеріндегі дағдылар мен біліктерге, дене шынықтыру жаттығуларымен сабақтарды дербес ұйымдастыруға үйретуге; дене шынықтыру-сауықтыру іс-әрекеттерін меңгеруге; дене шынықтыру-сауықтыру іс-әрекеттерін меңгеруге; дене шынықтыру-сауықтыру іс-әрекеттерін ұлттық және базалық спорт түрлерінің әдістерімен; отансүйгіштікке, өз Отанына деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу және моральдық-ерік қасиеттерін тәрбиелеу.

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының 4-қосымшасының 23-тармағының 7-тармақшасына; 38, 44-тармақтарына сәйкес 10-11-сыныптарда «дене шынықтыру» міндетті оқу пәні ретінде оқытылады. Жалпы орта білім берудің базалық мазмұны бейіндік оқытудың: жаратылыстану-математикалық және қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы міндетті оқу пәндері мен бейіндік оқу пәндерінің ерекшеліктерін ескере отырып, белгіленген оқытудың күтілетін нәтижелеріне сәйкес әзірленетін оқу бағдарламаларымен нақтыланады.

«Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұны мыналарды қамтамасыз етуі тиіс: қозғалыс белсенділігінің заңдылықтары, спорттық жаттығулар, дене шынықтыру сабақтарының болашақ еңбек қызметі, армияда қызметке даярлығы үшін маңызы туралы білім көлемін кеңейту; білім алушылардың жас және жыныстық ерекшеліктеріне сәйкес организмнің функционалдық қабілеттерін арттыру; спорттың базалық түрлеріндегі техникалық және тактикалық іс-қимылдар мен тәсілдерді жетілдіру; дене шынықтыру-сауықтыру және спорттық-сауықтыру қызметінің жеке және ұжымдық нысандарында құзыреттілікті дамыту, белсенді демалыс пен спорттық жарыстарды ұйымдастыруда шығармашылық дағдыларды дамыту; жеке тұлғаның өзін-өзі бағалауы, адамгершілік сана-сезімі, дүниетанымы, ұжымшылдық, мақсатқа ұмтылушылықты, сенімділікті, ұстамдылықты, өзін-өзі басқаруды дамыту; спорттың әртүрлі түрлерінде олимпиадалық резервті дамыту және қалыптастыру үшін жағдайлар жасау.

«Дене шынықтыру» оқу пәнін оқыту білім алушыларға пәндік білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын күнделікті өмірде қолдануға; қозғалыс құзыреттілігі мен дене дамуын жақсарту қажеттілігін бағалауға; адамгершілік қасиеттерін дамытуға және адал ойын мен үздіксіз өзін-өзі дамыту қажеттілігін түсінуге; жеке гигиена ережелерін сақтау қажеттілігін түсінуге мүмкіндік береді; дене жаттығуларының адамның физикалық және энергетикалық жүйесіне әсер ету дәрежесін, өзінің физикалық дамуы мен моторикалық дайындық деңгейлерін, дененің функционалды күйін және физикалық өнімділігін бағалау.

2. «Дене шынықтыру» пәні бойынша үлгілік оқу жоспарындағы өзгерістер мен толықтырулар туралы

«Білім беру ұйымының тиісті үлгісіндегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығына сәйкес меншік нысанына және нысанына қарамастан үлгілік оқу жоспарын, оның ішінде оқу процесі жүзеге асырылатын қысқартылған оқу жүктемесі бар үлгілік оқу жоспарларын дербес таңдайды.

Бастауыш және негізгі білім беру деңгейінде оқытылатын «дене шынықтыру» пәнін оқытуға бөлінген оқу жүктемесінің көлемі үлгілік оқу жоспарының оқыту түріне байланысты 20.1, 2-кестелерде, жалпы орта білім беру деңгейінде - 20.3 кестелерде көрсетілген).

«Дене шынықтыру» пәнін оқыту топтарға бөлместен жүзеге асырылады.

19.1. кесте. 1-4 сыныптарда «дене шынықтыру» пәнін оқытуға бөлінген оқу жүктемесінің көлемі

Сынып	Білім беру салалары және оқу пәндері	Жалпы жүктеме, сағат			
		Үлгілік оқу жоспары 1-3-қосымша үлгілік оқу жоспары		Үлгілік оқу жоспары (оқу жүктемесін қысқарту арқылы) 11-15 қосымша	
		Апталық	жылдық	Апталық	жылдық
Инвариантты компонент					
1	Дене шынықтыру	3	105	2	70
2	Дене шынықтыру	3	108	2	72
3	Дене шынықтыру	3	108	2	72
4	Дене шынықтыру	3	108	2	72
Вариативті компонент					
	Дене шынықтыру: спорттық ойындар	-	-	4	144

19.2. кесте. 5-9 сыныптарда «дене шынықтыру» пәнін оқытуға бөлінген оқу жүктемесінің көлемі

Сынып	Білім беру салалары және оқу пәндері	Жалпы жүктеме, сағат			
		Үлгілік оқу жоспары 6-8-қосымша үлгілік оқу жоспары		Үлгілік оқу жоспары (оқу жүктемесін қысқарту арқылы) 16-20 қосымша	
		Апталық	жылдық	Апталық	жылдық
Инвариантты компонент					
1	Дене шынықтыру	3	108	2	72
2	Дене шынықтыру	3	108	2	72

3	Дене шынықтыру	3	108	2	72
4	Дене шынықтыру	3	108	2	72
5	Дене шынықтыру	3	108		
Вариативті компонент					
	Дене шынықтыру: спорттық ойындар	-	-	5	180

19.3. кесте 10-11 сыныптарда «Дене шынықтыру» пәнін оқытуға бөлінген оқу жүктемесінің көлемі

Сынып	Білім беру салалары және оқу пәндері	Жалпы жүктеме, сағат			
		Үлгілік оқу жоспары		Үлгілік оқу жоспары (оқу жүктемесін қысқарту арқылы)	
қоғамдық-гуманитарлық және жаратылыстану-математикалық бағыттар					
		Апталық	Жылдық	Апталық	Жылдық
Инварианттық компонент					
10	Дене шынықтыру	3	108	2	72
11	Дене шынықтыру	3	108	2	72
Вариативтік компонент					
	Дене шынықтыру: спорттық ойындар	-	-	2	72

Оқу жылының ұзартылуына байланысты пайда болған қосымша сағаттарды өткен тақырыптарды қайталауға және бекітуге пайдалану ұсынылады.

«Дене шынықтыру» пәніне оқу жүктемесін қысқарта отырып, үлгілік оқу жоспарына сәйкес вариативтік компонент есебінен 1 сағат бөлінді, ол міндетті түрде спорттық ойындар өткізуге бөлінеді.

Вариативтік компонент спорт ойындарын тереңдете зерделеу мақсатында педагогті оқытудың заманауи әдістері мен педагогикалық технологияларды пайдалануға және енгізуге бағыттайды. Вариативтік компонентті өңірлік ерекшеліктерді, материалдық базаны, білім алушылардың мүдделерін және оқытушылар ұжымының мүмкіндіктерін ескере отырып, нақты білім беру ұйымының дене шынықтыру педагогтары әзірлейді.

3. Үлгілік оқу бағдарламасындағы «Дене шынықтыру» оқу пәнінің мазмұнына енгізілген өзгерістер мен толықтырулар туралы

«Дене шынықтыру» оқу пәні, 1-4 сыныптар.

2022-2023 оқу жылында орта білім беру ұйымдарының 1-4 сыныптарындағы дене шынықтыру бойынша педагогикалық процесс «Дене шынықтыру» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасына сәйкес ұйымдастырылады.

Дене шынықтыруды оқытудың мақсаты - дені сау физикалық дамуға, спорттық және ерекше моторикалық дағдылар мен физикалық қабілеттерге бағытталған дене шынықтыру негіздерін қалыптастыру.

«Дене шынықтыру» пәнінің міндеттері – дене тәрбиесі және спорт саласында теориялық білім мен практикалық дағдыларды дамыту; өз денсаулығын нығайтуға ұмтылуды ынталандыру; шыдамдылыққа, жылдамдыққа, күшке, ептілік пен икемділікке ықпал ететін білім алушылардың қозғалыс дағдыларын дамыту; патриотизм, құрмет, жауапкершілік және өзара түсіністік сезімдерін тәрбиелеу; білім алушыларды өмір бойы салауатты өмір салтын ұстануға ынталандыру жалпыадамзаттық мәдениеттің бір бөлігі ретінде дене шынықтыру туралы түсінік қалыптастыру.

Дене шынықтыру педагогтері білім алушылар организмінің анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктеріне (жетілуіне) сәйкес өздерінің педагогикалық тәсілдерін бақылауы және өзгертуі тиіс.

Оқу бағдарламасында қарастырылған шаңғы/конькимен сырғанау/кросс жаттығулары аймақтардың климаттық жағдайларына сәйкес бір-бірін алмастырады. Бұл бағдарлама мектепте дене шынықтыру мен адамгершілік тәрбиенің кешенді жүйесін құрайтын дене шынықтырудың барлық негізгі нысандарының мазмұнын қамтиды және осы міндеттерді бүкіл оқу жылы ішінде дәйекті түрде шешуге мүмкіндік береді. Пән бойынша бағдарламаның әрбір үшінші сағаты білім алушылардың қозғалыс белсенділігін арттыруға (спорттық және қозғалмалы ойындар санын кеңейту есебінен) және сауықтыру процесіне бағытталған.

«Дене шынықтыру» оқу пәні, 5-9 сыныптар

2022-2023 оқу жылында орта білім беру ұйымдарының 5-9 сыныптарындағы дене шынықтыру бойынша педагогикалық процесс жаңартылған мазмұндағы 5-9 сыныптар үшін «Дене шынықтыру» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасына сәйкес ұйымдастырылатын болады.

Оқу бағдарламасы жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, білім алушылардың дене және психикалық денсаулығын нығайтуға деген ынтасын арттыруға, білім алушылардың спорттық-ерекше қозғалыс дағдыларын игеруіне және дене қабілеттерін дамытуға бағытталған.

Оқу бағдарламасында дене шынықтыру мен спорттың даму тарихы бойынша білімді қалыптастыру; негізгі физикалық қасиеттерді жетілдіру, спорттық-спецификалық дағдылар мен әрекеттерді дамыту; коммуникативтік дағдыларды, атап айтқанда, әртүрлі көздерден алынған ақпаратты пайдалану, оны тиісті нысанда нақты көрсету қабілетін дамыту; ойлау және зерттеу дағдыларын дамыту; моральдық-ерік қасиеттерін қалыптастыру көзделген.

Оқу бағдарламасы оқу жылы ішінде бағдарламаның бөлімдерін зерделеу дәйектілігін айқындайтын ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес іске асырылады. Сағаттардың таралуы, сондай-ақ тоқсандағы тақырыптарды зерттеу дәйектілігі мұғалімнің қалауы бойынша өзгеруі мүмкін.

Бұл бағдарлама мектептегі дене тәрбиесі мен адамгершілік тәрбиесінің тұтас жүйесін құрайтын дене тәрбиесінің барлық негізгі формаларының мазмұнын көрсетеді және барлық оқу жылдарында осы мәселелерді дәйекті түрде шешуге мүмкіндік береді. Әрбір үшінші сағат білім алушылардың қозғалыс белсенділігін арттыруға (спорттық және қозғалмалы ойындар санын кеңейту есебінен) және сауықтыру процесіне бағытталған.

«Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер әрі қарай белгілі бір сыныпқа арналған оқу мақсаттары түрінде ұсынылған бөлімдерге бөлінеді.

5-9 сыныптардағы «тіршілік қауіпсіздігі негіздері» оқу курсының мазмұны «дене шынықтыру» оқу курсының аясында дене шынықтыру педагогтарының жылдық оқу жүктемесі 15 сағаттан тұрады.

«Дене шынықтыру» пәнінің бағдарламасы мектепте дене шынықтыру мен адамгершілік тәрбиенің кешенді жүйесін құрайтын дене тәрбиесінің барлық негізгі нысандарының мазмұнын қамтиды және осы міндеттерді оқу жылы бойы дәйекті түрде шешуге мүмкіндік береді. Пән бойынша бағдарламаның әрбір үшінші сағаты білім

алушылардың қозғалыс белсенділігін арттыруға (спорттық және қозғалмалы ойындар санын кеңейту есебінен) және сауықтыру процесіне бағытталған.

«Дене шынықтыру» оқу пәні, 10-11 сыныптар

2022-2023 оқу жылында орта білім беру ұйымдарының 10-11 сыныптарындағы дене шынықтыру бойынша педагогикалық процесс жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11 сыныптары үшін жаңартылған мазмұн бойынша (қоғамдық-гуманитарлық бағыт, жаратылыстану-математикалық бағыт) «Дене шынықтыру» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасына сәйкес ұйымдастырылатын болады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11 сыныптары үшін «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (қоғамдық-гуманитарлық бағыт, жаратылыстану-математикалық бағыт).

Орта мектепте дене тәрбиесінің педагогикалық жүйесін ұйымдастырудың негізгі формалары:

- 1) дене шынықтыру сабақтары;
- 2) оқу күні режиміндегі дене шынықтыру-сауықтыру іс-шаралары;
- 3) спорттық жарыстар мен мерекелер;
- 4) спорт секциялары мен үйірмелердегі сабақтар;
- 5) дене жаттығуларымен дербес айналысу (үй тапсырмалары).

Бұл бағдарлама Мектептегі дене тәрбиесі мен адамгершілік тәрбиесінің тұтас жүйесін құрайтын дене тәрбиесінің барлық негізгі формаларының мазмұнын көрсетеді және барлық оқу жылдарында осы мәселелерді дәйекті түрде шешуге мүмкіндік береді. Әрбір үшінші сағат білім алушылардың қозғалыс белсенділігін арттыруға (спорттық және қозғалмалы ойындар санын кеңейту есебінен) және сауықтыру процесіне бағытталған.

«Дене шынықтыру» пәнінің мазмұны. 10 сынып

«Оқу бағдарламасының бөлімдері бойынша сағаттарды бөлу» тақырыптық жоспары 19.4-кестеде келтірілген.

19.4. кесте «Оқу бағдарламасының бөлімдері бойынша сағаттарды бөлу» тақырыптық жоспары

Бағдарламаның бөлімдері	Бағдарламаның бөлімдері	Оқу тоқсандары. Сағат саны				
		1	2	3	4	Σ
Негізгі	1. Жеңіл атлетика	7	-	-	7	14
	2. Спорттық ойындар	15	8	15	7	45
	Футбол	8	-	-	7	15
	Баскетбол	-	8	7	-	15
	Волейбол	7	-	8	-	15
	3. Гимнастика	-	9	-	-	9
	4. Шаңғы дайындығы *	-	-	10	-	10
	5. Жүзу**	-	-	-	6	6
	Базалық бөлім бойынша барлығы	22	17	25	20	84
Вариативтік	Білім беру ұйымының таңдауы	4	5+4	5	4+2	24

	бойынша нақты спорттық ойынды (немесе футбол, волейбол немесе баскетбол) вариативті тереңдете зерделеу)					
Оқу жылындағы жалпы саны	сағаттардың	26	22+4	30	24+2	108

Ескерту:

* Жекелеген қарсыз аудандарда шаңғымен сырғанау сабақтарын жалпы төзімділікті дамыту үшін сауықтыру жаттығуларымен және басқа аэробты жаттығулармен алмастыру ұсынылады.

** Жүзумен айналысу мүмкіндігі болмаған жағдайда жүзу бойынша бағдарламаны іске асыруға бөлінген уақыт мектептің педагогикалық кеңесінің шешімі бойынша спорттық ойындардағы дағдыларды одан әрі жетілдіру үшін пайдаланылады.

«Дене шынықтыру» пәнінің мазмұны. 11 сынып

19.5. кесте «Оқу бағдарламасының бөлімдері бойынша сағаттарды бөлу» тақырыптық жоспары

Бағдарламаның бөлімдері	Бағдарламаның бөлімдері	Оқу тоқсандары. Сағат саны				
		1	2	3	4	Σ
Негізгі	1. Жеңіл атлетика	7	-	-	7	14
	2. Спорттық ойындар	15	8	15	7	45
	Футбол	8	-	-	7	15
	Баскетбол	-	8	7	-	15
	Волейбол	7	-	8	-	15
	3. Гимнастика	-	9	-	-	9
	4. Шаңғы дайындығы*	-	-	10	-	10
	5. Жүзу**	-	-	-	6	6
	Базалық бөлім бойынша барлығы	22	17	25	20	84
вариативті тереңдетіп зерделеу	Білім беру ұйымының таңдауы бойынша нақты спорттық ойынды (немесе футбол, волейбол немесе баскетбол)	4	5+4	5	4+2	24
Оқу жылындағы жалпы саны	сағаттардың	26	22+4	30	24+2	108

Ескерту:

* Жекелеген қарсыз аудандарда шаңғымен сырғанау сабақтарын жалпы төзімділікті дамыту үшін сауықтыру жаттығуларымен және басқа аэробты жаттығулармен алмастыру ұсынылады;

**** Жүзумен айналысу мүмкіндігі болмаған жағдайда жүзу бойынша бағдарламаны іске асыруға бөлінген уақыт мектептің педагогикалық кеңесінің шешімі бойынша спорттық ойындардағы дағдыларды одан әрі жетілдіру үшін пайдаланылады.**

«Дене шынықтыру» пәні бойынша 1-11 сынып оқушыларының оқу жетістіктерін бағалау Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығымен бекітілген Орта білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау жүргізудің үлгілік қағидаларына сәйкес жүргізіледі (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығының 16-тармағына 12.05.2022 №193).

«Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламаларына (жаңартылған мазмұн бойынша және оқу жүктемесін қысқарту бойынша) сәйкес 2-11-сыныптарда формативті бағалау қорытындысы бойынша әр тоқсанның соңында және оқу жылының соңында «дене шынықтыру» пәні бойынша «сынақ»/ «сынақ емес» қойылады. Жиынтық бағалау жүргізілмейді. 1-сыныпта бағалау жүргізілмейді.

2-11 сыныптарды қорытындылау және «сынақ» немесе «сынақ» қою кезінде мұғалім критериялды бағалау принциптерін басшылыққа алуы керек, яғни «сынақ» алу үшін студент дене шынықтыру сабақтарына қатысып қана қоймай, сонымен қатар физикалық даму саласындағы білім мен дағдыларды игеруі керек.

Әр сабақтағы мұғалімнің бақылау әрекеті жүйелі болып табылады, бұл оқушыларға жаңа материалды оқу кезеңінде тапсырмаларды қаншалықты дұрыс орындағанын түсінуге мүмкіндік береді, оқушының жеке білім траекториясын түзетуге мүмкіндік береді.

Үлгілік оқу жоспарларының вариативтік компоненті есебінен өткізілетін «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша элективті курстардың тақырыптары

Оқу пәнінің мазмұнына енгізілген өзгерістер мен толықтыруларға сәйкес сабақтан тыс іс-әрекетте спорт секцияларын өткізуге болады.

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы педагогтарға дене шынықтыру сабақтарын ұйымдастыру және өткізу мәселелері бойынша әдістемелік көмек көрсету мақсатында www.nao.kz/ сайтында орналастырылған әдістемелік ұсынымдар әзірледі.

«Дене шынықтыру» пәні бойынша мұғалімдердің әдістемелік бірлестіктерінің отырыстарында қаралатын тақырыптар.

Оқу процесін ұйымдастыру және жоспарлау формалары. Мектепте дене тәрбиесінің педагогикалық жүйесін ұйымдастырудың негізгі нысандары дене шынықтыру сабақтары, оқу күні режиміндегі дене шынықтыру-сауықтыру іс-шаралары, спорттық жарыстар мен мерекелер, спорт секциялары мен үйірмелердегі сабақтар, дене шынықтыру жаттығуларымен дербес сабақтар (үй тапсырмасы) болып табылады. Сонымен бірге, дене шынықтыру сабақтары оқушылардың дене шынықтыру пәнінің мазмұнын игеру процесінде оқу іс-әрекетін ұйымдастырудың негізгі нысаны болып табылады.

«Дене шынықтыру» пәні бойынша оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдары мен қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердегі тізімі.

«Дене шынықтыру» пәні бойынша сабақтарды ұйымдастыру және өткізу мәселелері бойынша мұғалімдерге әдістемелік көмек көрсету мақсатында Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы және Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығы әзірлеген әдістемелік ұсыныстарды пайдалануға болады.

1-11 сыныптарда «Дене шынықтыру» пәні бойынша бағалау ерекшеліктері.

Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін оқу жылының соңында «Музыка», «Көркем еңбек», «Дене шынықтыру», «Өзін-өзі тану», «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері», «Графика және жобалау» пәндері бойынша білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды

өткізудің үлгілік қағидаларына сәйкес «есепке алу» («есепке жатқызылмаған») қойылады, жиынтық бағалау жүргізілмейді.

«Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша бағалау ерекшеліктері

Дене шынықтыру бойынша 1-11 сынып оқушыларын бағалау туралы ереже келесі нормативтік құқықтық құжаттарға сәйкес әзірленді:

1. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 18.03.2008 ж. № 125 «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау жүргізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2008 жылы 21 сәуірде № 5191 тіркелді);

2. 03.07.2014 ж. № 228-V ҚРЗ «Дене шынықтыру және спорт туралы» Заңы. 2014ж.;

3. «Қазақстан Республикасында дене шынықтыру мен спортты дамытудың мемлекеттік бағдарламасы туралы» ҚР Президентінің 28.12.2006 ж. №230 Жарлығы;

4. ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;

5. ҚР Білім және ғылым министрі 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрықпен бекіткен ҚР Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары;

6. ҚР Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығымен бекітілген жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндер, таңдау курстары және факультативтер бойынша үлгілік оқу бағдарламалары;

7. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылғы 10 сәуірде № 8424 тіркелген бағдарламалар;

8. ҚР БҒМ 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 «ҚР Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» бұйрығына өзгерістер енгізу туралы 2013 жылғы 25 шілдедегі № 296 бұйрығы;

9. «Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 25 қазандағы № 545 бұйрығы. Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған «Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (қоғамдық-гуманитарлық бағыт, жаратылыстану-математикалық бағыт) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 шілдедегі № 352 бұйрығына 206-қосымша

Білім беру мекемесінің спорт залының бос болмауына байланысты арнайы медициналық топқа жатқызылған оқушылар негізгі топпен бірге, бірақ жеке (сараланған) тәсіл негізінде айналысады.

1. Дене шынықтыру сабақтарына қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау талаптарына сәйкес ауа райы жағдайларына, спорт сабағының немесе сабақтың түріне сәйкес спорттық нысаны бола отырып, барлық білім алушылар қатысады. Әрбір оқу жылының басында дәрігерлік-бақылау комиссиясының анықтамасын ұсынған оқушылар дене жүктемелерінен босатылады.

2. Дене жүктемелерінен босатылған барлық білім алушылар спорт залының үй-жайында немесе спорт алаңында дене шынықтыру мұғалімінің қарауында болады.

3. Дене жүктемесінен уақытша босатылған оқушылар «Дене шынықтыру» пәнінен босатылмайды. Сабақта олар теориялық сұрақтарды оқиды, төрешілікте өзін көрсетеді, қатысушылардың қозғалыс техникасын бағалайды және т.б., тиісті бағалар мен үй тапсырмасын алады.

4. Дене шынықтыру сабақтарын өткізіп алған кезде оқушы расталған медициналық анықтамамен немесе сынып жетекшісіне берілетін өзге де ресми құжатпен болмауының себебін растауға міндетті.

- Дене шынықтыру мұғалімі алдағы сабаққа осы студенттермен физикалық немесе басқа сабақтардың түрін, дәрежесін және деңгейін анықтайды, мысалы: материалды теориялық зерттеу; немесе зияткерлік ойындар (дойбы, шахмат); немесе үстел теннисі, бадминтон және басқа да ойындар ашық ойындар; сабақты өткізуге немесе ұйымдастыруға көмек.

Емдік дене шынықтырумен айналысуға ұсынылған, сабақтан тыс уақытта дәрігерлердің бақылауымен ЕДШ мамандандырылған кабинеттеріне баратын білім алушылар ЕДШ курсы аяқтағаннан кейін баға алу үшін дене шынықтыру мұғаліміне анықтама ұсынуы тиіс.

5. Залға арналған дене шынықтыру сабақтарына арналған спорттық форма:

- 1-4 сыныптар: бір түсті футболкалар, спорттық шорттар немесе шалбарлар, шұлықтар, кроссовкалар.

- 5-11 сыныптар футболкалар, спорттық шорттар немесе шалбарлар, кроссовкалар.

- көше үшін: (Күзгі және көктемгі кезең) - Спорттық костюм, футболка, шұлық, кроссовкалар, ауа-райына сәйкес бас киімдер, қолғаптар.

«Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша сынақ қоюға қойылатын талаптар

1. Дене шынықтыру бойынша практикалық сабақтардан 50% - дан аспайтын мерзімге босатылған білім алушылар үшін дене шынықтыру мұғалімі жұмыс бағдарламасында жоспарланған оқу материалына сәйкес келетін теориялық тапсырманы сабаққа анықтайды.

2. «Дене шынықтыру» пәні бойынша білімді бағалау кезінде мынадай көрсеткіштер ескеріледі: тереңдігі, толықтығы, дәлелділігі, оларды нақты жағдайлар мен дене жаттығуларымен айналысуға қолдана білу.

Білімді тексеру үшін әдістер қолданылады: сауалнама, тестілеу.

Бағалауға ауыстыру кезінде келесі талаптарды орындау негізге алынады:

«өте жақсы» бағасы-оқушы материалдың мәнін терең түсінетіндігін көрсететін жауап үшін; оны іс-әрекетте қолдана отырып логикалық түрде баяндайды;

«жақсы» бағасы - егер онда аздаған дәлсіздіктер мен елеусіз қателер болса, сол жауап үшін;

«қанағаттанарлық» бағасы - логикалық бірізділігі жоқ, материалды білуде олқылықтар бар, тиісті дәлелдер жоқ және білімді практикада қолдана алатын жауап үшін;

«қанағаттанарлық емес» бағасы - бағдарлама материалын білмегені, мұғалімнің тапсырмасын орындаудан бас тартқаны үшін.

3. Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі оқушының төрешілік, жарыс және т.б. өткізудегі көмегін оң бағалай алады («жақсы» немесе «өте жақсы» бағасымен).

4. Дене шынықтыру бойынша практикалық сабақтардан босатылған 2-4 сынып оқушылары үшін дене шынықтыру мұғалімі жұмыс бағдарламасында жоспарланған оқу материалына сәйкес келетін теориялық тапсырманы сабаққа анықтайды.

5. Дене шынықтыру бойынша практикалық сабақтардан 50%-дан астам тоқсанға (оның ішінде жартыжылдық немесе оқу жылына) босатылған білім алушылар дене шынықтыру бойынша жазбаша хабарламалар (5-8 сыныптар, 10-сыныптар), рефераттар (9,11-сыныптар) дайындайды.

«Дене шынықтыру» оқу пәні бойынша сынақ қоюға қойылатын талаптар

1. Дене шынықтыру бойынша практикалық сабақтардан 50% - дан аспайтын мерзімге босатылған білім алушылар үшін дене шынықтыру мұғалімі Жұмыс бағдарламасында жоспарланған оқу материалына сәйкес келетін теориялық тапсырманы сабаққа анықтайды.

2. «Дене шынықтыру» пәні бойынша білімді бағалау кезінде мынадай көрсеткіштер ескеріледі: тереңдігі, толықтығы, дәлелділігі, оларды нақты жағдайлар мен дене жаттығуларымен айналысуға қолдана білу.

Білімді тексеру үшін әдістер қолданылады: сауалнама, тестілеу.

Бағалауға ауыстыру кезінде келесі талаптарды орындау негізге алынады:

«өте жақсы» бағасы-оқушы материалдың мәнін терең түсінетіндігін көрсететін жауап үшін; оны іс-әрекетте қолдана отырып логикалық түрде баяндайды;

«жақсы» бағасы - егер онда аздаған дәлсіздіктер мен елеусіз қателер болса, сол жауап үшін;

«қанағаттанарлық» бағасы - логикалық бірізділігі жоқ, материалды білуде олқылықтар бар, тиісті дәлелдер жоқ және білімді практикада қолдана алатын жауап үшін;

«қанағаттанарлық емес» бағасы - бағдарлама материалын білмегені, мұғалімнің тапсырмасын орындаудан бас тартқаны үшін.

3. Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі оқушының төрешілік, жарыс және т.б. өткізудегі көмегін оң бағалай алады («жақсы» немесе «өте жақсы» бағасымен).

4. Дене шынықтыру бойынша практикалық сабақтардан босатылған 2-4 сынып оқушылары үшін дене шынықтыру мұғалімі жұмыс бағдарламасында жоспарланған оқу материалына сәйкес келетін теориялық тапсырманы сабаққа анықтайды.

5. Дене шынықтыру бойынша практикалық сабақтардан 50%-дан астам тоқсанға (оның ішінде жартыжылдық немесе оқу жылына) босатылған білім алушылар дене шынықтыру бойынша жазбаша хабарламалар (5-8 сыныптар, 10-сыныптар), рефераттар (9, 11-сыныптар) дайындайды.

Дене шынықтыру сабақтарында оқушыларды бағалау критерийлері:

Мынадай шарттарға байланысты **қанағаттанарлықсыз**:

- Оқушылардың ауа-райы жағдайларына және спорт сабақтарының немесе сабақтарының түрлеріне сәйкес келетін спорттық формасы болмайды, қауіпсіздік техникасы талаптарын орындамайды;

- Денсаулық жағдайында айқын ауытқулары жоқ, бұл ретте дене жаттығуларымен айналысуға тұрақты уәждемесі жоқ оқушы, білім алушының физикалық мүмкіндіктерінде мұғалім байқайтын оң өзгерістер жоқ;

- Оқушы моральдық-ерік немесе физикалық қасиеттерді дамытуда дағдыларды, дағдыларды қалыптастыруда елеулі өзгерістер көрсеткен жоқ;

- Оқушы мұғалімнің теориялық немесе өзге де тапсырмаларын орындамайды, өзіне қол жетімді дербес сабақ дағдыларын, дене шынықтыру саласында қажетті теориялық және практикалық білімді меңгермеген.

Мынадай шарттарға байланысты **қанағаттанарлық**:

- Оқушы қауіпсіздік техникасы бойынша барлық талаптарды және спорт залы мен стадионда ереже ережелерін орындайды, гигиеналық талаптарды сақтайды;

- Денсаулық жағдайында айқын ауытқулары бар студент ынталы, дене шынықтырумен айналысуға ынталы, мұғалім байқай алатын физикалық мүмкіндіктерде шамалы, бірақ оң өзгерістер бар;

- Оқушы тоқсан, жарты жыл ішінде дене және моральдық-ерік қасиеттерін дамыту дағдыларын, іскерлігін қалыптастырудағы елеулі өзгерістерді көрсетті;

- Оқушы мұғалімнің барлық теориялық тапсырмаларын ішінара орындайды, дене шынықтыру саласында өзіне қол жетімді, қажетті теориялық және практикалық дағдыларды меңгереді.

Келесі шарттарға байланысты **жақсы**:

- Оқушының спорттық формасы бар, қауіпсіздік техникасының талаптарын орындайды, дене жаттығуларын орындау кезінде гигиеналық талаптарды және еңбекті қорғауды сақтайды;

- Денсаулық жағдайында айқын ауытқулары бар оқушы дене жаттығуларымен айналысуға ынталандырылады. Мұғалімнің физикалық мүмкіндіктерінде оң өзгерістер бар;

- Оқушы тоқсан, жарты жыл, жыл бойы дене және моральдық-ерік қасиеттерін дамытуда және қасиеттерін, іскерлігін қалыптастырудағы елеулі өзгерістерді үнемі көрсетіп отырады, өз жасына арналған дене шынықтыру бойынша сабақтарда талап етілетін барлық нормативтердің 80% - ын сәтті тапсырады немесе растайды;

- Оқушы мұғалімнің барлық теориялық және басқа да тапсырмаларын орындайды, өзіне қол жетімді дербес сабақ дағдыларын, төрешілдікке немесе сабақты ұйымдастыруға қол жетімді көмек көрсетуді, сондай-ақ дене шынықтыру саласында қажетті теориялық және практикалық білімді игерді.

Келесі шарттарға байланысты **«өте жақсы»**:

- Оқушы спорттық формада болуы шарт, техника қауіпсіздігі бойынша барлық талаптарды орындайды, дене жаттығуларын орындау кезінде гигиеналық талаптарды және еңбекті қорғауды сақтайды;

- Денсаулық жағдайында айқын ауытқулары бар оқушы дене жаттығуларымен айналысуға ынталы. Оқушылардың физикалық мүмкіндіктерінде мұғалім байқаған айтарлықтай оң өзгерістер бар;

- Оқушы үнемі сабақта тоқсан, жарты жыл ішінде дағдыларды қалыптастыруда және физикалық немесе моральдық-ерік қасиеттерін дамытуда елеулі өзгерістерді көрсетіп отырады;

- Оқушы өз жасына байланысты сабақта талап етілетін барлық дене шынықтыру нормативтерін сәтті тапсырады немесе растайды;

- Оқушы мұғалімнің барлық теориялық немесе өзге де тапсырмаларын орындайды, өзіне қол жетімді дербес сабақтар дағдыларын, мектеп жарыстарын төрешілдікке немесе сыныптық спорттық іс-шараларды ұйымдастыруға қолдан келгенше көмек көрсетуді, сондай-ақ дене шынықтыру саласында қажетті дағдылар мен теориялық және практикалық білімдерді меңгереді.

Жеке ерекшеліктері

Дене тәрбиесіндегі жетістіктерді бағалай отырып, мұғалім оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескеруі керек, олардың дене тәрбиесіндегі маңызы өте зор.

Қарастырылатын жеке ерекшеліктерді екі үлкен топқа бөлуге болады: дене және психикалық.

Дене - бұл физикалық дамудың ерекшеліктері (ұзындығы мен салмағы), Дене түрі астеноид, дигативті, торакальды және бұлшықет.

Баға қою кезінде өзіне деген ең мұқият және нәзік көзқарасты балалар дигативті (артық салмағы бар) және астеноидты (әлсіз) дене түрі талап етеді. Кейбір жағдайларда дененің, тірек-қимыл аппаратының құрылымдық ерекшеліктеріне назар аудару керек, бұл бағдарламаның жеке бөлімдерін игеруге немесе стандарттарды орындауға әсер етеді.

Оқушылардың үлгерімін бағалау кезінде жеке тұлғаның психикалық ерекшеліктерін ескеру де маңызды. Қабылдау мен ойлау қабілеті бұзылған балаларға мұғалімнің тапсырмаларын түсінуге, жауапқа дайындалуға, жаттығуды орындауға көбірек уақыт қажет. Мотор жады нашар студенттерге қажетті үлгілерді немесе игерілген қозғалыстардың жеке бөлшектерін көбейту қиынырақ. Эмоционалды, тез қозғалатын студенттер өздерінің

жетістіктерін көрсете алатын тыныш, достық орта құруы керек. Шешілмейтін, ерік-жігері жеткіліксіз, студенттер тапсырмалардың қиындықтарының жоғарылауына бейімделуге уақыт беруі керек, оларға сенімді сақтандыру мен көмек көрсетуі керек және т. б.

Жеке ерекшеліктерді ескере отырып, мұғалім мүмкіндігінше әдепті, мұқият болуы керек, оқушының қадір-қасиетін кемсітпеуі керек, бағалауды оқушылардың дене шынықтыруға деген қызығушылығын арттыруға және одан әрі дамытуға ықпал ететіндей етіп қолдануы керек.

Нәтижелердің өзгеру динамикасы

Дене шынықтыру бойынша оқу жетістіктерін бағалаудың үздік жүйесі – жеке көрсеткіштердің динамикасын есепке алу екендігіне ешкім күмән келтірмейді. Бала бастапқыда дене шынықтырудың төмен деңгейіне ие болса да, бірақ оның дамуына айтарлықтай үлес қосса да, ол жоғары бағаға лайық. Бұл оқушының одан әрі дамуы мен өсуіне қосымша ынталандыру болады, ең бастысы оның дене шынықтырумен айналысуға деген ынтасын күшейтеді.

Біз өзін-өзі тәрбиелеудің «өзіне тапсырма» немесе өзін-өзі тану сияқты тиімді әдістерін сәтті қолданамыз. Мысалы, балаларға, әсіресе бір рет тартылмайтын ұлдарға тартылу тестін қабылдай отырып, мен тапсырма беремін: «арнайы жаттығулардың көмегімен сіз тоқсанның соңына дейін кем дегенде бір рет тартуды үйренуіңіз керек, содан кейін сіз осы тест үшін **«жақсы»** аласыз.

«өте жақсы» санының көп болуының тағы бірнеше мысалдары: жеңімпаз команданың барлық ойыншылары соңғы нәтижеге қосқан үлесіне қарамастан **«өте жақсы»** алады. Кәсіби мамандар тобын алыңыз. Бүкіл команда гол соғу қабілеті бар ойыншы үшін жұмыс істейді, бұл ойыншы гол соғады, бірақ олар жеке ойыншы жеңді деп айтпайды, бірақ бүкіл команда жеңгенін мойындайды. Сонымен, дене шынықтыру сабағының ойын алаңында шағын командалармен болған жағдайда. Ең бастысы - әртүрлі дайындықтары бар барлық жігіттерге көшуге деген ұмтылысты өлтірмеу.

Оқушыларға физикалық төзімділік сапасын көрсететін циклдік түрлер беру қиын. Сіз берілген қашықтықты жеңе білгендердің барлығына **«өте жақсы»** қоюға болады, ал оны алғашқылардың бірі болып жеңген кез-келген адамға (қатысушылардың кез-келген санын анықтауға болады) Мен тағы бір бонустық **«өте жақсы»** қоямын. Осылайша, балалар (табиғаты бойынша, мүмкіндігі бар) ең үздік болғысы келеді.

Қозғалыс әрекеттерін меңгеру техникасын бағалау әдістері

Мұнда бағалаудың негізгі әдістері келесі әдістер болып табылады:

- бақылау, тапсырма, жаттығу және аралас.

Ашық байқау әдісі – білім алушылар мұғалімнің кім және не бағалайтынын біледі, ал жасырын-олар тек мұғалімнің белгілі бір қимыл түрлерін бақылайтынын біледі.

Тапсырма әдісі - мұғалім белгілі бір жаттығуларды өте жақсы орындаған жеке білім алушыларды анықтайды және олардан сыныпқа моториканың үлгісін көрсетуді сұрайды.

Жаттығу әдісі - жеке білік пен дағдылардың деңгейін және үй тапсырмаларының сапасын тексеруге арналған.

Біріктірілген әдістің мәні мынада, мұғалім білімін тексерумен бірге тиісті мотор әрекеттерінің техникасын бағалайды.

Бұл әдістерді оқушылардың үлкен тобының немесе жалпы сыныптың жұмысын бағалау үшін жеке және фронтальды түрде қолдануға болады.

Арнайы медициналық топ оқушыларын бағалау.

1) сабақтарда теориялық тапсырмаларды орындау (ойын ережелері, қауіпсіздік техникасы және т. б.);

2) қыздыруды дайындау және өткізу;

3) реферат дайындау;

Қазіргі уақытта білім берудегі бақылаудың ең танымал түрлерінің бірі – тестілеу, оның негізі – тест - бұл бірегейлік, нақтылық және қарапайымдылық талаптарына сәйкес

келетін стандартты тапсырма. Оны жүзеге асыру әр оқушының білім деңгейін бағалауға және теориялық материалды игеру дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта дене шынықтырудан босатылған оқушылардың білімін бағалау қажеттілігі жиі туындайды, сондықтан тест технологиясын қолдану мүмкіндігі ең сауатты және ұтымды болып табылады.

Оқушыларды тестілеуді дене шынықтыру сабағында алдын-ала жауап беру формаларын дайындап, ұйымдастыруға болады. Әсіресе, сабақтың бұл түрі студенттерді қорытынды аттестаттауға дайындауда маңызды, өйткені 9-сынып курсына арналған дене шынықтыру бойынша емтихан материалдарында өте үлкен теориялық материал бар.

Дене шынықтыру бойынша оқушылардың дайындығын бағалау критерийлері дене шынықтыру бойынша бағалау критерийлері сапалық және сандық болып табылады.

Оқу үлгерімінің сапалық критерийлері бағдарламалық материалды меңгеру дәрежесін сипаттайды: білім беру мазмұнының міндетті минимумына және мектептің білім беру стандартына енгізілген білім, қозғалыс дағдылары мен біліктері, дене шынықтыру-сауықтыру іс-әрекетінің тәсілдері.

Үлгерімнің сандық критерийлері негізгі физикалық қабілеттердің даму көрсеткіштерінен тұратын физикалық дайындықтағы өзгерістерді анықтайды: күш, жылдамдық, үйлестіру, төзімділік, икемділік және олардың комбинациясы, бұл білім беру бағдарламаларының бағыты мен деңгейін көрсетеді.

Дене шынықтыру бойынша даярлықты бағалауды жүзеге асыра отырып, мұғалімдер оқушылардың жеке ерекшеліктерін (дене бітімінің түрлері, психикалық және физиологиялық ерекшеліктері) және қарқынын (белгілі бір уақыт кезеңіндегі физикалық қасиеттердің даму динамикасын) ескере отырып, бағалау ғана емес, сонымен қатар ынталандыру және тәрбиелеу функцияларын да жүзеге асырады. Бұл ретте мұғалім барынша әдепті, мұқият болуы, білім алушының адами қадір-қасиетін кемсітпеуі, дене шынықтыруға деген қызығушылықты арттыруға және одан әрі дамытуға қамқорлық жасауы қажет.

Қорытынды баға оқушыларға тақырыпты, бөлімді меңгергені үшін, тоқсан үшін (жоғары сыныптарда - жартыжылдықта), оқу жылы үшін қойылады. Ол студенттердің үлгерімнің барлық компоненттерін игергені үшін алған ағымдағы белгілерді қамтиды: білім, моторика және дағдылар, сонымен қатар физикалық қабілеттердің дамуындағы өзгерістерді, дене шынықтыру және сауықтыру іс-әрекеттерін жүзеге асыру дағдыларын көрсетеді.

Оқушылардың дене шынықтыру дайындығының базалық құраушылары бойынша үлгерімді бағалау критерийлері:

I. Білім

«Дене шынықтыру» пәні бойынша білімді бағалау кезінде мынадай көрсеткіштер ескеріледі: тереңдігі, толықтығы, дәлелділігі, оларды нақты жағдайлар мен дене жаттығуларымен айналысуға қолдана білу.

Білімді тексеру мақсатында келесі әдістер қолданылады: сауалнама, тексеру сұхбаттары (қатардан шақырмай), тестілеу.

(өте жақсы)	(жақсы)	(қанағаттанарлық)	(қанағаттанарлық емес)
-------------	---------	-------------------	------------------------

Оқушы материалдың мәнін терең түсінетін жауап үшін	Оқушы материалдың мәнін терең түсінетін жауап үшін; логикалық дәйектілігі жоқ жауап үшін кішігірім дәлсіздіктер мен кішігірім қателіктер болса	Материалды білуде олқылықтар болса, тиісті дәлелдер болмаса және түсініспеушілік пен түсініспеушілік үшін білімді практикада қолдана алатын болса, сол жауапты қолдана отырып, оны логикалық түрде ұсынады.	бағдарлама материалын білмеу
--	--	---	------------------------------

II. Қозғалыс дағдылары мен машықтарын меңгеру техникасы

Моторикалық білік мен дағдыларын меңгеру техникасын бағалау үшін келесі әдістер қолданылады: байқау, көрсету үшін істен шығу, жаттығуларды орындау және аралас әдіс.

(өте жақсы)	(жақсы)	(қанағаттанарлық)	(қанағаттанарлық емес)
1	2	3	4
Қозғалыс немесе оның жеке элементтері дұрыс, барлық талаптарға сәйкес, қатесіз, оңай, еркін, анық, сенімді, біртұтас, жақсы қалыпта, тиісті ырғақта орындалады; оқушы қозғалыстың мәнін, оның мақсатын	Орындау кезінде оқушы сол сияқты әрекет етеді алдыңғы жағдайда, бірақ екіден көп емес қателіктер жіберді	Қозғалтқыш әрекеті негізінен дұрыс орындалады, бірақ қозғалыстардың қаттылығына, белгісіздікке әкелетін бір өрескел немесе бірнеше ұсақ қателіктер жіберіледі. Оқушы сабаққа қарағанда стандартты емес және күрделі	Қозғалыс немесе оның жеке элементтері дұрыс орындалмаған, екіден көп маңызды немесе бір өрескел қате жіберілген

түсінеді, қозғалысты түсінеді, оның қалай орындалатыны н түсіндіреді және стандартты емес жағдайларда көрсете алады; мүмкін басқа оқушы жіберген қателерді анықтау және түзету; оқу нормативін сенімді орындайды		жағдайларда қозғалысты орындай алмайды	
---	--	--	--

III. Дене шынықтыру-сауықтыру қызметін жүзеге асыру тәсілдерін меңгеру және білу

(өте жақсы)	(жақсы)	(қанағаттанарлық):	(қанағаттанарлық емес)
Оқушы біледі: - өздігінен сабақ орнын ұйымдастыру; - құралдар мен құрал- саймандарды таңдау және оларды нақты жағдайларда қолдану; - қызметтің орындалу барысын бақылау және қорытындысын бағалау	Оқушы: - сабақ орнын негізінен өз бетінше, тек болмашы ғана ұйымдастырады ; көмек; - құралдарды таңдауда елеусіз қателіктер жібереді; - қызметтің барысын бақылайды және нәтижелерін бағалайды	Тәуелсіз қызмет түрлерінің жартысынан көбі мұғалімнің көмегімен жасалады немесе тармақтардың біреуі орындалмайды	Оқушы кез- келген тармақты өз бетінше орындай алмайды

I. Оқушылардың дене дайындығы деңгейі

(өте жақсы)	(жақсы)	(қанағаттанарлық):	(қанағаттанарлық емес)
Бастапқы көрсеткіш Мемлекеттік стандарттың және дене шынықтыру бойынша оқыту мазмұнының міндетті минимумының талаптарына жауап беретін міндетті даярлық минимумы мен дене тәрбиесі бағдарламасында көзделген даярлықтың жоғары деңгейіне және белгілі бір уақыт кезеңіндегі дене дайындығы көрсеткіштеріндегі оқушының жоғары өсуіне сәйкес келеді	Бастапқы көрсеткіш дайындықтың орташа деңгейіне және өсудің жеткілікті қарқынына сәйкес келеді	Бастапқы көрсеткіш дайындықтың төмен деңгейіне және шамалы өсуге сәйкес келеді	Оқушы мемлекеттік стандартты орындамайды, дене шынықтыру көрсеткіштерінің өсу қарқыны жоқ

(Дене шынықтыруды бағалау кезінде нәтижелердің өсу қарқыны басым көрсеткіш болып табылады. Мұғалімнің дене шынықтыру көрсеткіштерін жақсарту жөніндегі тапсырмасы (өсу қарқыны) әр оқушы үшін белгілі бір қиындық тудыруы керек, бірақ нақты орындалуы қажет. Жүйелі сабақтар жағдайында бұл ауысуларға қол жеткізу мұғалімге жоғары баға беруге негіз береді).

Оқу үлгерімінің жалпы бағасы бағдарлама түрлері бойынша қалыптасады: гимнастика, баскетбол, волейбол, жеңіл атлетика - оқушының барлық қозғалыс түрлері бойынша алған соңғы бағаларын және бақылау жаттығуларын орындау бағаларын қосу арқылы.

Оқу жылындағы үлгерімді бағалау бағдарламаның жекелеген бөлімдері бойынша жалпы бағаларды ескере отырып, оқу тоқсанындағы бағалар негізінде жүргізіледі. Сонымен қатар, моториканы, дене шынықтыру және сауықтыру іс-әрекеттерін жүзеге асыру дағдылары мен дағдылары үшін бағалау басым мәнге ие.

«Дене шынықтыру» пәні бойынша бағалауды өзгертудің орындылығы баспасөзде және теледидарда бұрыннан талқыланып келеді. Әр түрлі нұсқалар ұсынылады: 10-12 баллдық жүйені енгізуден бастап, тоқтаусыз жүйеге көшуге дейін.

Оқушылармен жұмыс барысында олардың жеке физикалық жетілу қажеттіліктерін қалыптастыру үшін сандық белгіні қою критерийлерінің бірі болып табылатын дағдыларды жеке бағалау әдістемесін қолдануға болады.

Дене шынықтырумен айналысу кезінде оқушылардың игерген білім негіздерін бағалау басқа пәндерге қарағанда біршама қарапайым («біледі – білмейді»), сонымен қатар

дене шынықтыру - сауықтыру іс-әрекетін жүзеге асыру қабілетін бағалау («біледі-білмейді»). Тәжірибеге сүйене отырып, бағалау кезіндегі негізгі критерийлер, басқалармен салыстырғанда, сабақ барысында үйренген көптеген моторика мен дағдылар болып табылады.

Қазіргі уақытта дене шынықтыру мұғалімдерінің көптеген шағымдары мен өткір сын-пікірлерін тудыратын моториканы бағалау үшін көптеген бағалау кестелері жасалды. Сонымен қатар, балалардың ата-аналарына мүлдем түсініксіз.

Шынында да, оқу стандарттарының кестелері немесе бағалау кестелері (өлшеу материалдары) гипотетикалық орташа оқушы үшін жасалады, ол жылдан жылға негізінен моториканы дамыту талаптарын орындайды. Нәтижесінде 9 және 11 сыныптардың түлегі «дене шынықтыр» пәні бойынша мемлекеттік білім беру стандартының талаптарына сәйкес оқу процесінде алған біліктері мен дағдыларын көрсетуге міндетті. Сонымен қатар, мұғалім осы талаптардың орындалуына жауап береді, бұл олардың саны үнемі өсіп келе жатқан бірқатар себептерге байланысты әрдайым мүмкін емес.

Біріншіден, оқушылардың метрикалық жасының биологиялық жасқа сәйкес келмеуі. Осы себепті, жасына сәйкес антропометриялық көрсеткіштері жеткіліксіз бала, егер ол жеткілікті саналы, жауапты болса және дене шынықтырумен айналысса да, оқу бағдарламасының стандарттарын оң бағамен орындай алмайды.

Екіншіден, әлсіз мектепке дейінгі дене шынықтыру, артық салмақ, патологиядан туындамайды.

Үшіншіден, баланың ағзасындағы нейробиологиялық процестердің бұзылуы: тежелу, физикалық белсенділік пен өнімділіктің күрт өзгеруі, нақты жағдайларға байланысты емес, ұялшақтық, өзінің нақты қабілеттерін дұрыс бағаламау немесе қайта бағалау. Мектепке түсушілердің арасында жыл сайын ойын, Бәсекелестік және бәсекеге деген құштарлығы мүлдем дамымаған балалар саны артып келеді.

Әр оқушыны объективті бағалау үшін (оның ішінде жоғарыда аталған үш санаттан) «бұрын қол жеткізілген нәтиженің өсу әдісін» қолдануға болады. Бұл әдіс сандық (сандық) көрсеткіштермен (стандарттармен) бағаланатын жаттығуларға қолданылады.

Осы әдістемеге сәйкес балаға оқу процесінде алған дағдыларды үш рет көрсету кезінде ең жақсы нәтижені ескере отырып белгі қойылады. Бұл нәтиже қазіргі уақытта оның жеке жетістігі болып табылады және «**өте жақсы**» белгісімен бағаланады. Іс жүзінде біз бұл нәтижені «негіз» терминімен белгілейміз. Бұл «база» жыл ішінде екі реттен артық түзетілмейді (оқу жылының басы мен аяғы) және түзету нәтижелері бойынша белгі қойылады:

4. Уақыт өте келе «база» жақсарған жағдайда «**өте жақсы**» белгісі қойылады.;

5. Егер «база» өзгеріссіз қалса – «**жақсы**»;

6. «Базаның» нашарлауы «**қанағаттанарлық**» белгісімен бағаланады. Үш жағдайда да бағалау оң болатыны анық.

1 және 2-сыныптардағы сабақтарда мен негізгі қозғалтқыш қасиеттерінің бастапқы базасын қалыптастырамын (үйлестіру, жылдамдық, икемділік, төзімділік, күш, жылдамдық және күш қасиеттері). Моториканың дамуы көптеген жаттығулардың көмегімен жүзеге асырылады. Мысалы, жылдамдық пен қуат сапасын дамыту үшін мен ұзындыққа және биіктіктен секіруді, кішкене допты (150 грамм), теннис, резеңке, шүберек және т.б. лақтыруды, гранаталарды (300, 500, 700 грамм), медболды қолданамын № 1, 2, 3, 4, 5 және т. б.

Көптеген жаттығуларды бағалау үшін оқу стандарттарының кестелері қолданылады, олар бұрын қол жеткізілген нәтиженің өсу әдісін қолдана отырып, оқушылардың шығармашылық іс-әрекетінің нұсқаулары болып табылады.

Екінші сынып оқушыларының жетістіктерін сандық нәтижеге қарамастан, жаттығулар мен тапсырмаларды адал орындаған жағдайда «**өте жақсы**» белгісінен кем емес деп бағаланады. Көрнекі түрде бағаланатын жаттығулар үшін мен «**өте жақсы**», «**өте жақсы**»

немесе мүлдем ештеңе қойылмайды, бұл жаттығуларды әлі де жетілдіруге және жақсартуға болатындығын бағалаудың болмауына себеп болады. Осыдан кейін оқушымен бірге нәтижені жақсарту жолдарын табуға тырысу қажет: жеке үй тапсырмасы, спорт секциясында анықтау, қосымша сабақтар.

Барлық сандық деректер әр оқушы үшін карточкалар арқылы жинақталады және жүйеленеді:

3 және 4-сыныптарда бұрын қол жеткізілген нәтиженің өсу әдісін қолдана отырып бағалау жалғасуда. Сонымен қатар, нәтижелер үш балдық шкала бойынша бағаланады «**өте жақсы**», «**жақсы**», «**қанағаттанарлық**». Осы жаста нәтижелерді жақсартуға деген мотивация жоғары, сондықтан балалар сабақтан кейін дене шынықтыру жаттығуларына көп уақыт бөледі, үй тапсырмаларынан бос сағаттарда жақсы көрсеткіштерге және сәйкесінше белгілерге ие болады. Көптеген жағдайларда олар жетістікке жетеді және бағалау жоғарылайды.

Келесі сыныптарда бұл бағалау жүйесі сақталады. Ол 5 және 6-сыныптарда сәтті қолданылады, 7 және 9-сыныптарда жас ерекшеліктеріне және кейбір балаларда оқуға деген ынтаның төмендеуіне байланысты аз тиімді.

Орта мектепте, өтпелі кезең аяқталғаннан кейін, бұл әдіс қайтадан тиімді болады, өйткені 10 және 11-сыныптарда оқуға деген ынтаның жоғарылауы байқалады. Балалар бағалау жүйесін біледі, осы жасқа қарай олардың физикалық дамуы негізінен аяқталады, сондықтан біздің бірлескен қызметіміз бұрын үйренген жаттығуларды, техника мен тактиканың нюанстарын жетілдіруге бағытталған. Оқушылардың ең жақсы нәтижелері карточкаларға жүйелі түрде енгізіле береді, сондықтан әр балаға өзінің физикалық жағдайын объективті бағалау және оның қай жерде сәтті болғанын және қай жерде тырысу оңай.

Мұндай бағалау жүйесі кемшіліктерсіз болмаса да, әрдайым оқушыны дене шынықтыру стандартының талаптарына сәйкес келтіре бермейді - бірақ психиканы соншалықты зақымдамайды, функционалды жетілген және жетілмеген студенттердің мүмкіндіктерін теңестіреді, қабілетті және өте қабілетті емес, тұрақты және қозғалмалы психикамен. Сонымен бірге ол оқушының өзіндік жұмысын, оның жетістікке жетудегі шығармашылығын айқын көрсетеді. Дене шынықтыруға деген Мотивация оның барлық формаларында артады.

Практикалық жаттығулардың нәтижесінде пән бойынша теориялық білімге қызығушылық дамиды. Бұл жағдайда бағалау критерийлерінің екінші бөлігі шешіледі, яғни дене шынықтыру теориясы саласындағы білімді бағалау, өйткені бала пән бойынша сәтті теориялық және практикалық іс-әрекеттерді жүзеге асыра отырып, үйлесімді дамып, бір уақытта оқу бағдарламасының әр бөлімі мен модулі бойынша минималды білім алады.

Дене шынықтыру пәні бойынша білім аясын кеңейту арқылы, оқушының өз құрбыларымен тез тіл табысу, ұжымдасып әрекет ету және сауықтыру ішараларын іске асыру біліктілігін арттыруға болады.

Сонымен, «Дене шынықтыру» пәніне деген қызығушылығын арттырудағы осындай қарапайым ұмтылыстар баланың спортпен шұғылдануға, салауатты өмір салтын ұстануға деген ізденісін қолдайды және тұрақты қажеттілікті қалыптастыруға әкеледі.

Жинақталған тәжірибе мен алынған нәтижелер негізінде келесі қорытындылар жасауға болады:

1. Өсім нәтижелерін есепке алу әдісін қолдану арқылы оқушылардың біліктіліктері мен дағдыларын дербес бағалау, олардың шығармашылық тұрғыдан алға ұмтылуларына мүмкіндік береді.

2. Аталған әдіс балаға психологиялық тұрғыдан қысым көрсетуге мүмкіндік бермейді.

3. Әдіс оқушының дене шынықтыру пәніне деген тұрақты қызығушылығын арттырады.

Бұл әдісті қолдану мұғалімнің бағалау қызметінің барлық критерийлерінің мәселелерін шешуге мүмкіндік береді.

ҚОСЫМША

Әдістемелік ұсынымда қолданылған терминдер:

- 1) Дескриптор – тапсырмаларды орындау кезіндегі оқу іс-әрекетінің сипаттамасы;
- 2) Бағалау критерийі – білім алушының оқу жетістіктерін бағалауға негіз болатын талаптар;
- 3) Түрлі деңгейдегі тапсырмалар – білім алушының қабілетін есепке ала отырып, саралап оқытуды ұйымдастыру үшін қолданылатын күрделілігі түрлі деңгейдегі тапсырмалар;
- 4) Рефлексия – қайта ойлауға және өз әрекетінің нәтижелеріне талдау жасауға, өзін-өзі тануға бағытталған ойлау үдерісі;
- 5) Рубрика – бағалау критерийлеріне сәйкес білім алушылардың оқу жетістіктері деңгейлерін сипаттау тәсілі;
- 6) Оқу бағдарламасының ортақ тақырыбы – нақты пән бойынша оқу мақсаттарына жету үшін түрлі пәндер аясында білімі мен білігін біріктіретін құрал ретінде пайдаланылатын мазмұны бірыңғай ортақ компонент;
- 7) Балл қою кестесі – тоқсандық жиынтық бағалау тапсырмаларына балл қою бойынша бірыңғай норманы белгілеу үшін мұғалімдер қолданатын кесте;
- 8) Ойлау дағдыларының деңгейлері – ойлау дағдыларын анықтауды қалыптастыруға бағытталған оқу мақсаттарының иерархиялық өзара байланыстағы жүйесі;
- 9) Білім алушының оқу жетістігінің деңгейі – бағалау критерийлеріне сәйкес білім алушылардың оқу жетістігін дамыту деңгейі;
- 10) Қалыптастырушы бағалау – оқу үдерісін дер кезінде түзетуге мүмкіндік беретін, білім алушы мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етіп, үздіксіз жүргізілетін бағалаудың түрі;
- 11) Жиынтық бағалау – оқу бағдарламасындағы бөлімдер/ортақ тақырыптар бойынша белгілі бір оқу кезеңі (тоқсан/, оқу жылы) аяқталғанда өткізілетін бағалаудың түрі;
- 12) Оқу мақсаттары – оқу бағдарламасына сәйкес тиісті пән бойынша оқу курсы аралығында білу, түсіну және дағды жетістіктеріне қатысты күтілетін нәтижелерді қалыптастыратын тұжырым;
- 13) Оқытудың күтілетін нәтижелері – білім алушының оқу процесі аяқталған кезде нені біліп, түсініп, нені көрсете алатынын айқындайтын құзыреттіліктер жиынтығы.

Факультативті курстың жұмыс бағдарламасы (практикум) 5-11 сыныптарға арналған спорт ойындары және қозғалмалы ойындар (үшінші сағат) Нұр-Сұлтан қаласының «Білімді модернизациялау» орталығы КМҚК, Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «№6 гимназиясы» КММ.

Спорт ойындары және қозғалмалы ойындар бойынша факультативті жұмыс бағдарламасы № 6 гимназия КММ педагогикалық кеңесінің мәжілісінде қарастырылған (2021 жылдың 18 тамызы, №1 хаттамасы) және Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА мен ҰҒП орталығы әдістемелік нұсқау хат әзірлеу жұмыс тобы және ҚР дене шынықтыру

қауымдастығының шешімімен баспаға ұсынды. Спорт ойындары және қозғалмалы ойындар бойынша факультативті жұмыс бағдарламасы/ құрастырушылар: Е.И. Копкина, М.Т. Бодеев / 2021 ж. 34 б.

«Спорт ойындары және қозғалмалы ойындар» бағдарламасы «Дене шынықтыру: спорт ойындары және қозғалмалы ойындар» курсының жалғасы және 5-11 сыныптарға арналған «Дене шынықтыру» оқу бағдарламасына қосымша болып табылады.

Бағдарлама дене шынықтыру мұғалімдері мен 5-11 сынып оқушыларына арналған. Оқушылар бағдарламаны оқу-үйрену арқылы өз білімдерінің аясын кеңейтіп қана қоймай, сонымен қатар баскетбол, волейбол, футбол және гандбол секілді спорт ойындары мен қозғалмалы ойындарды іс жүзінде орындауға қажет дағдыларды жетілдіреді.

Жалпы ережелер

5-11 сыныптардағы «Спорт ойындары және қозғалмалы ойындар» атты спорттық-сауықтыру бағытындағы үшінші сағаттың бағдарламасы білім беру процесінде қолданылатын мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты, типтік оқу бағдарламалары, типтік оқу жоспарларының талаптарына сәйкес даярланған.

Әдістемелік бірлестіктің отырысында оқушылардың денсаулық деңгейлерінің динамикасын ескере отырып, 5-11 сыныптарға арналған спорттық-сауықтыру бағытындағы үшінші сағаттың кешенді бағдарламасын жобалау туралы шешім қабылданды.

«Спорт ойындары және қозғалмалы ойындар» бағдарламасы оқушылардың бойында өз денсаулықтарына ықтиярлықпен қарау және дене дайындығына мән беру, салауатты өмір салтын құруда қолданылатын дене тәрбиесі құралдарын іріктеуге шығармашылық жолмен келуді қалыптастыруға арналған. Бағдарламада оқушылардың спорт ойындары түрлерінің техникасы мен тактикаларын меңгеруге және дене қабілеттерін дамытуға ықпал ететін қолжетімді жаттығулар ұсынылған.

Факультативтік курс спорттық-сауықтыру бағытындағы білім процесіне арналған оқу жоспарына енгізілген. Бұл бағдарламаның жаңалығы Қазақстан Республикасының негізгі жалпы білім берудің мемлекеттік білім беру стандартымен анықталған (ҚР Білім және ғылым министрінің 2021 жылдың 26 наурызындағы №125 Бұйрығы, ҚР Әділет Министрлігінде 2021 жылдың 30 наурызында № 22418 тіркелген).

«Спорт ойындары және қозғалмалы ойындар» бағдарламасы 5-11 сынып оқушыларына арналған және 34 сағатты құрайды. Бағдарлама оқушылардың спорт ойындары бойынша қимыл-қозғалыс белсенділіктерін арттыруға арналған.

Оқушылар ұсынылған бағдарлама арқылы білім нәрімен сусындай отырып, спорт ойындары және ұлттық ойындар бойынша өз білім негіздерін байта түседі, іс жүзінде орындалатын қимыл-қозғалыс әрекеттерін шындайды.

Спорт ойындары бағдарламасы «Дене шынықтыру: спорт ойындары және қозғалмалы ойындар» курсының жалғасы болып табылады.

«Спорт ойындары және спорттық ойындар» бағдарламасының бағыты – дамытушы бағыт. Бағдарлама оқушылардың бойында спорт ойындары мен қозғалмалы ойындар туралы түсінік қалыптастыруға, денсаулықтарын нығайтуға және қимыл-қозғалыс белсенділіктерін арттыруға бағытталған.

Бағдарламаның өзектілігі – оқушылардың дене шынықтыру және спортпен шұғылдану, сондай-ақ салауатты өмір салтын сақтауға деген қызығушылықтарын арттыру.

Бағдарламаның мақсаткерлігі – спорт ойындары және қозғалмалы ойындармен шұғылдану арқылы мектептегі, аудандық және қалалық жарыстарда сәтті өнер көрсету, сондай-ақ ойын түрлерін сабақтан тыс уақытта қолдану.

Мақсаттары мен міндеттері

«Дене шынықтыру» пәнінің мақсаты – ағзаның барлық жүйелерін дамыту және дене сапалары мен қабілеттерін жетілдіру. Оқу бағдарламасы оқушылардың дербес, жас және жыныстық ерекшеліктерін ескере отырып, арнайы қимыл-қозғалыс дағдылары мен дене қасиеттерін дамытуға арналған.

Спорт ойындары мен ұлттық ойындарды оқыту мен үйрету арқылы келесі міндеттер шешіледі:

- қазақ халқының тарихы мен салт-дәстүрлеріне құрметпен қарауға тәрбиелеу және мемлекеттік тілді үйренуге итермелеу;

- қазақтың ұлттық ойындары арқылы оқушыларды ұлттық құндылықтар мен мәдениетке бағыттауға арналған жүйелі жұмысты қалыптастыру;

- оқушыларды дене тәрбиесі және спортпен жүйелі шұғылдануға тәрбиелеу, олардың бойында салауатты өмір салты негіздерін қалыптастыру;

- жеке тұлғаның рухани және дене қасиеттерін дамыту;

- спорт ойындарының тәсілдерін дұрыс орындау, жекедара және топтасып орындалатын әрекеттерді игеру, жарыс ережелерін білу секілді дағдыларды қалыптастыру.

«Спорт ойындары және қозғалмалы ойындар» факультативі бағдарламасын іске асыру арқылы оқушылар келесі білім негіздерін игереді:

- ағзаның қызмет ету мүмкіндіктері мен дене қабілеттерін дамыту және жетілдірудегі спорт ойындарының маңызын;

- спорт ойындарымен шұғылдану кезінде сақталуы керек қауіпсіздік ережелерін;

- үйретілетін техникалық тәсілдердің атауларын;

- техникалық тәсілдер мен тактикалық әрекеттерді орындау кезінде жиі кездесетін қателіктерді анықтау;

- жылдамдық, төзімділік, жылдамдық-күш, қимыл-қозғалыс үйлесімділігі, иілгіштік секілді дене сапаларын дамытуға арналған жаттығулар;

- дене және техникалық дайындық деңгейлерін бағалауға арналған жаттығулар және оларды орындау техникасына қойылатын талаптар;

- спорт ойындары бойынша жарыс ережелерінің негізгі мазмұны;

- ойын түріндегі жаттығулар, қозғалмалы ойындар және ұлттық ойындар элементтерінен құралған эстафеталар мен спорт ойындары;

- іс жүзінде орындауды үйренеді:

- спорт ойындарымен шұғылдану кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтауды және жарақаттанудың алдын алуды;

- техникалық тәсілдер мен тактикалық әрекеттерді орындауды;

- спорт ойындарымен шұғылдану кезінде өзінің жай-күйін (ағзаның қызмет ету жағдайын);

- ұлттық ойындар мен спорт ойындарының негізгі ережелерін сақтай отырып ойнауды;

- ұлттық ойындар мен спорт ойындарында төрелік етуді.

Бағдарламаның мазмұны:

Теория: 4 сағат.

Спорт ойындарынан жаттығулар орындаған және жарысқа қатысқан кезде сақталуы керек қауіпсіздік ережелері.

Футбол, баскетбол, волейбол және гандбол ойындарының тарихы. Футбол, баскетбол, волейбол және гандбол ойындарында қолданылатын терминдер. Қазақтың ұлттық ойындарының тарихы.

Практика: 30 сағат

Жалпы дене дайындығы – (ЖДД); Арнайы дене дайындығы – (жылдамдық, жылдамдық-күш, төзімділік, иілгіштік, қимыл-қозғалыс үйлесімділігі, ептілік сапаларын дамыту).

Баскетбол бойынша техникалық және тактикалық дайындық: баскетболшының алаңда қозғалу тәсілдері, доппен қозғалу, пас беру, себетке лақтыру, шабуыл мен қорғаныстағы әрекеттер, алдау айла-әрекеттері.

Волейбол бойынша техникалық және тактикалық дайындық: волейболшының қозғалу тәсілдері, допты көтеру, ойынға қосу, шабуыл соққылары, тосқауыл қою, шабуыл мен қорғаныстағы әрекеттер.

Футбол бойынша техникалық және тактикалық дайындық: футболшының алаңда қозғалу тәсілдері, доппен қозғалу, пас беру, алдап өту, допты тоқтату, қақпаға соққы жасау, шабуыл мен қорғаныстағы әрекеттер.

Гандбол бойынша техникалық және тактикалық дайындық: гандболшының алаңда қозғалу тәсілдері, доппен қозғалу, пас беру, алдап өту, қақпаға доп лақтыру, шабуыл мен қорғаныстағы әрекеттер.

Гандболға арналған сағаттарды ұлттық ойындармен ауыстыруға болады.

Ұлттық ойындар мен сайыстар бойынша техникалық және тактикалық дайындық.

Түрлі жарыстар мен қимыл-қозғалыс белсенділігін қажет ететін іс-шараларға қатысу: мектепшілік жарыстарға және матчтық кездесулерге қатысу.

Бағдарлама бойынша оқушылардың дайындық деңгейлеріне қойылатын талаптар:

Теория жүзінде білулері керек:

Волейбол: ойыншылардың алаңда орналасу тәртібі мен орын ауыстыру ережелерін; ойыншылардың құқықтары мен міндеттерін; жарақаттанудың алдын алуды; ойын ережесін бұзған жағдайда қолданылатын жаза түрлерін.

Баскетбол: баскетбол ойынының ережесін; ойын кезінде сақталуы керек ережелерді; айып добының не үшін берілетінін; «ойын тактикасы» түсінігін; төрешілердің рөлі және төрелікті ұйымдастыруды; «аумақтық» және «дербес ойнау» түсінігін.

Футбол: футзал және мини-футбол ойындарының ережелерін; ойын ережесі бұзылған кезде берілетін жаза түрлерін; «ойын тактикасы» түсінігін, «құрама» және «дербес» қорғану түсінігін, «позициялық шабуыл» түсінігін.

Қазақтың ұлттық ойындары және сайыстар: ойын және сайыс ережелерін; ойынның мағынасы; ұлттық ойын түрінен жарыс өткізу және төрелік етуді.

Іс жүзінде орындай білулері керек:

Волейбол

5-9 сыныпқа арналған

Допты төменнен және жоғарыдан ойынға қосуды. Жұптасып орналасып допты төменнен және жоғарыдан қабылдауды. Тура бағытта шабуылдау және тосқауыл қоюды. Топтық және командалық тактикалық әрекеттерді.

10-11 сыныпқа арналған

Бұрын игерілген қозғалу техникаларынан құралған комбинацияларды. Допты қабылдау және көтеру техникаларының нұсқаларын. Өзі таңдаған тәсілмен допты ойынға қосуды. Тура бағытта шабуылдауды. Шабуыл соққыларына тосқауыл қою нұсқаларын: жекедара және жұптасып. Сақтандыруды. Шабуыл мен қорғаныстағы дербес, топтық және командалық тактикалық әрекеттерді. Оқу-үйрену ойыны.

Баскетбол

5-9 сыныпқа арналған

Кеудеден екі қолмен пас беруді. Допты еденнен оң және сол қолмен кезегімен серпе отырып қозғалуды. Секіріп және бұрылып тоқтауды. Допты кеудеден екі қолмен және иықтан бір қолмен себетке лақтыруды. Жұптасып орналасып, адым жасап допты қағып алу және беруді. Доппен жылдам қозғалуды. Түрлі қалыптан және түрлі қашықтықтан допты себетке лақтыруды (бір орында тұрып және қозғалыс кезінде). Қарсыласты алдап өтуді. Топтық және командалық тактикалық әрекеттерді.

10-11 сыныпқа арналған

Бұрын игерілген қозғалу техникаларынан құралған комбинацияларды. Қорғаушының қарсылығынсыз және қарсылық көрсеткен кезде допты қағып алу және беру нұсқаларын (әртүрлі үлгімен орналасып). Қорғаушының қарсылығынсыз және қарсылық көрсеткен кезінде доппен қозғалу нұсқаларын орындауды. Шабуыл мен қорғаныстағы дербес, топтық және командалық тактикалық әрекеттерді. Оқу-үйрену ойыны.

Футбол:

5-9 сыныпқа арналған

Аяқтың ішкі, сыртқы жағымен және алдыңғы бөлігімен пас беруді. Аяқтың ішкі, сыртқы және алдыңғы бөлігімен допты соғуды. Допты баспен соғуды. Допты сан және кеудемен тоқтатуды. Қарапайым алдау әрекеттерін және дриблинг жасауды. Топтық және командалық тактикалық әрекеттерді.

10-11 сыныпқа арналған

Бұрын игерілген қозғалу техникаларынан құралған комбинацияларды. Баспен допты соғу және пас беру нұсқаларын. Допты аяқпен, кеудемен тоқтату түрлерін. Доппен қозғалуды қорғаушының қарсылығынсыз және қарсылығымен орындауды. Допты тартып алу техникасын. Доппен және допсыз ойнайтын қарсыласқа қарсы әрекет етуді. Допты соғып жіберу және қақшып кетуді. Дербес, топтық және командалық тактикалық әрекеттерді. Қақпашының ойын техникасын. Оқу-үйрену ойыны.

Гандбол

Бұрын игерілген қозғалу техникаларынан құралған комбинацияларды. Қарсыластың қарсылығынсыз және қарсылық көрсеткен кезде допты қағып алу және беруді (әртүрлі үлгімен орналасып). Қарсыластың қарсылығынсыз және қарсылық көрсеткен кезде доппен қозғалуды. Доппен және допсыз ойнайтын қарсыласқа қарсы әрекет етуді: допты жұлып алу, соғып жіберу, қақшып кету, ойыншыны жабу. Дербес, топтық және командалық тактикалық әрекеттерді. Оқу-үйрену ойыны.

Ұлттық ойындар мен сайыстар

5-9 сыныпқа арналған

«Бес тас», «Тоғызқұмалақ», «Асық ату» және басқа да ұлттық қозғалмалы ойындар кезіндегі тактикалық әрекеттерді.

ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН

КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ

Спорт ойындары (Футбол). 5 сынып

1-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1 тоқсан						
1.	3-бөлім. Спорт ойындары. Футбол	Футбол ойыны кезіндегі Т/Қ, негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	5.3.4.1. Денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі техника қауіпсіздігі туралы хабардар болу.	1		
2.		Негізгі тактикалық тәсілдерді оқу-	5.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және бірқатар жаттығулардың орындалу ретін білу және орындай білу	1		

		үйрену				
3.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып жұмыс істеу дағдылары	1		
4.		Балама ойындар	5.1.5.1 Азғантай көлемдегі дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау	1		
5.		Негізгі тактикалық тәсілдерді оқу-үйрену	5.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және бірқатар жаттығулардың орындалу ретін білу және орындай білу	1		
6.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып жұмыс істеу дағдылары	1		
7.		Балама ойындар	5.1.5.1 Азғантай көлемдегі дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау	1		
8.		Қарапайым ережемен өткізілетін футбол ойыны	5.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін білу және түсіну	1		
9.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып жұмыс істеу дағдылары	1		
10.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	5.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін білу және түсіну	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Ұлттық ойындар. 5-сынып**

2-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
2 тоқсан						
1.	Бөлім: Ұлттық ойындар	Ұлттық ойындардан сабақ өткізу кезіндегі Т/Қ	5.3.5.5. Басқа балалардың дене жаттығуларын толықтыра білу дағдыларын білу және жасай білу	1		
2.		Ұлттық ойындар аясындағы бірқатар стратегия мен тактикаларды	5.2.6.6. Жарыс ережесін және төрелік ету ережелерін білу	1		

		оқу-үйрену				
3.		Қазақтың ұлттық ойындарының тактикасы мен тактикалық әрекеттері	5.2.3.3. Білім алуға қолайлы ортаны қалыптастыру үшін бірігіп тиімді жұмыс істеуге қажет бірқатар дағдыларды түсіну және анықтау	1		
4.		Ұлттық ойындар аясындағы бірқатар стратегия мен тактикаларды оқу-үйрену	5.2.6.1. Жарыс ережесін және төрелік ету ережелерін білу	1		
5.		Қазақтың ұлттық ойындарының тактикасы мен тактикалық әрекеттері	5.2.3.3. Білім алуға қолайлы ортаны қалыптастыру үшін бірігіп тиімді жұмыс істеуге қажет бірқатар дағдыларды түсіну және анықтау	1		
6.		Қазақтың ұлттық ойындарының тактикасы мен тактикалық әрекеттері	5.2.3.3. Білім алуға қолайлы ортаны қалыптастыру үшін бірігіп тиімді жұмыс істеуге қажет бірқатар дағдыларды түсіну және анықтау	1		
7.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйреу ойыны	5.2.6.1 Жарыс ережесін және төрелік ету ережелерін білу	1		
8.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйреу ойыны	5.2.5.1 Өзінің шығармашылық қабілетін білу және түсіну, сондай-ақ туындаған мәселені шешудің қарапайым баламаларын ұсыну.			

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ**

Спорт ойындары (баскетбол). 5-сынып

3 тоқсан

3-кесте

№	Бөлімдер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1.	3-бөлім. Спорт ойындары	Спорт ойындары кезіндегі Т/К, негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	5.3.4.1. Денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы туралы хабардар болу	1		

2.		Негізгі тактикалық тәсілдерді оқу-үйрену	5.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті білу және орындай білу	1		
3.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын түсіну	1		
4.		Балама ойындар	5.1.5.1 Азғантай көлемдегі дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау	1		
5.		Негізгі тактикалық тәсілдерді оқу-үйрену	5.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті білу және орындай білу	1		
6.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын түсіну	1		
7.		Балама ойындар	5.1.5.1 Азғантай көлемдегі дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау	1		
8.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйреу ойыны	5.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін білу және түсіну	1		
9		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын түсіну	1		
10		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйреу ойыны	5.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін білу және түсіну	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (волейбол). 5-сынып
4-тоқсан**

4-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту

1.	3-бөлім. Спорт ойындары	Спорт ойындары кезіндегі Т/Қ. Негізгі тактикалық тәсілдерді оқу-үйрену	5.3.4.1. Денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі қауіпсіздік техникасы туралы хабардар болу 5.1.2.1 Бірқатар қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың орындалу ретін білу және орындай білу	1		
2.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын түсіну	1		
3.		Балама ойындар	5.1.5.1 Азғантай көлемдегі дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау	1		
4.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын түсіну	1		
5.		Балама ойындар	5.1.5.1 Азғантай көлемдегі дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және құрылымдық идеяларын білу және сипаттау	1		
6.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйреу ойыны	5.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін білу және түсіну	1		
7.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	5.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын түсіну	1		
8.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйреу ойыны	5.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін білу және түсіну	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Футбол). 6-сынып**

5-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1 тоқсан						
1.	3-бөлім. Спорт	Футбол ойыны кезіндегі Т/Қ, негізгі ережелер	6.3.4.1 Денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы-спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін	1		

	ойында ры.	мен гигиеналық талаптар	түсіну			
2.	Футбол	Спорт ойындарының тактикалық әрекеттерін қолдану	6.1.2.1 Бірқатар қимыл-қозғалыс комбинацияларын құрастыра білу және олардың орындалу ретін білу	1		
3.		Спорт ойындарының тактикалық әрекеттерін қолдану	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
4.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
5.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
6.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
7.		Балама ойындар	6.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын анықтау және қолдану	1		
8.		Балама ойындар	6.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын анықтау және қолдану	1		
9.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
10.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ**
Ұлттық ойындар. 6-сынып

6-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
2 тоқсан						
1.	Ұлттық ойындар	Қазақтың ұлттық және зияткерлік	6.3.4.1 Денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы-спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін	1		

	ар бөлімі	ойындары	түсіну			
2.		Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	6.1.2.1 Бірқатар қимыл-қозғалыс комбинацияларын құрастыра білу және олардың орындалу ретін білу	1		
3.		Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
4.		Қазақтың ұлттық және зияткерлік ойындары	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
5.		Ұлттық ойындар аясындағы бірқатар стратегия мен тактикаларды оқу-үйрену	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
6.		Ұлттық ойындар аясындағы бірқатар стратегия мен тактикаларды оқу-үйрену	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
7.		Ұлттық ойындар аясындағы бірқатар стратегия мен тактикаларды оқу-үйрену	6.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын анықтау және қолдану	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Баскетбол). 6-сынып**

7-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
3 тоқсан						
1.	Раздел Спорт	Баскетбол ойыны кезіндегі Т/Қ,	6.3.4.1 Денсаулықты нығайтуға бағытталған арнайы-спорттық техника	1		

	ойындары бөлімі.	негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіну			
2.	Баскетбол	Спорт ойындарының тактикалық әрекеттерін қолдану	6.1.2.1 Бірқатар қимыл-қозғалыс комбинацияларын құрастыра білу және олардың орындалу ретін білу	1		
3.		Спорт ойындарының тактикалық әрекеттерін қолдану	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
4.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
5.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
6.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
7.		Балама ойындар	6.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын анықтау және қолдану	1		
8.		Балама ойындар	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу.	1		
9.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
10.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	6.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын анықтау және қолдану			

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Волейбол). 6-сынып**

8-кесте

№	Бөлімдер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
4 тоқсан						
1.	4-	Волейбол ойыны	6.3.4.1 Денсаулықты нығайтуға	1		

	бөлім. Спорт ойындары.	кезіндегі Т/Қ, негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	бағытталған арнайы-спорттық техника қауіпсіздігін, нормалары мен ережелерін түсіну			
2.	Волей бол	Спорт ойындарының тактикалық әрекеттерін қолдану	6.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті білу	1		
3.		Спорт ойындарының тактикалық әрекеттерін қолдану	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
4.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
5.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу	1		
6.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	6.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын түсіну және қолдана білу	1		
7.		Балама ойындар	6.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін анықтау және қолдана білу.	1		
8.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	6.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын анықтау және қолдану			

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Футбол). 7-сынып**

9-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
----------	------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------	----------------	----------------

1 тоқсан

1.	3-бөлім. Спорт ойындары. Футбол	Футбол ойыны кезіндегі Т/Қ, негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	7.3.4.1 Денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезінде туындауы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтау	1		
2.		Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық әрекеттер	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
3.		Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық әрекеттер	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
4.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	7.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың қарапайым тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын құрастыра және бағалай білу	1		
5.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	7.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың қарапайым тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын құрастыра және бағалай білу	1		
6.		Балама ойындар	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
7.		Балама ойындар	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
8.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
9.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	7.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін жетілдіру	1		
10.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	7.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін жетілдіру	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Ұлттық ойындар. 7-сынып**

10-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
----------	------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------	----------------	----------------

2 тоқсан

1.	Ұлттық ойындар бөлімі	Қазақтың ұлттық ойындары	7.2.3.1 Білім берудің қолайлы ортасын құру бойынша біріккен тиімді жұмыс дағдыларын көрсете білу	1		
2.		Қазақтың ұлттық ойындары	7.2.5.1 Өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, сондай-ақ мәселені шешудің балама жолдарын ұсыну.	1		
3.		Қазақтың ұлттық ойындары	7.2.7.1 Таза ойын, отансүйгіштік, ойын кезіндегі ынтымақтастықты сипаттайтын әрекеттерді талқылау және бейімдеу.	1		
4.		Қазақтың ұлттық ойындары	7.2.6.6 Жарыс ережесін білу және төрелік ету ережелерін іс жүзінде қолдана білу	1		
5.		Зияткерлік ойындар	7.2.5.1 Өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттерін қолдана білу, сондай-ақ мәселені шешудің балама жолдарын ұсыну.	1		
6.		Зияткерлік ойындар	7.2.3.1 Білім берудің қолайлы ортасын құру бойынша біріккен тиімді жұмыс дағдыларын көрсете білу	1		
7.		Зияткерлік ойындар	7.2.6.6 Жарыс ережесін білу және төрелік ету ережелерін іс жүзінде қолдана білу	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Баскетбол). 7-сынып**

11-кесте

№	Бөлімдер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
----------	-----------------	--------------------------	-------------------------	-------------------	----------------	----------------

3 тоқсан

1.	3-бөлім. Спорт ойындары. Баскетбол.	Баскетбол ойыны кезіндегі Т/Қ, негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	7.3.4.1 Денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезінде туындауы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтау	1		
2.		Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық әрекеттер	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
3.		Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық әрекеттер	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
4.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	7.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың қарапайым тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын құрастыра және бағалай білу	1		
5.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	7.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың қарапайым тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын құрастыра және бағалай білу	1		
6.		Балама ойындар	7.2.2. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
7.		Балама ойындар	7.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып жұмыс істеу дағдыларын жетілдіру	1		
8.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	7.2.2. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
9.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	7.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін жетілдіру	1		
10.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	7.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін жетілдіру	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Волейбол). 7-сынып**

№	Бөлімдер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
4 тоқсан						
1.	4-бөлім. Спорт ойындары. Волейбол	Волейбол ойыны кезіндегі Т/Қ, негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	7.3.4.1 Денсаулықты нығайтуға бағытталған дене жаттығуларын орындау кезінде туындауы мүмкін қауіп-қатерлерді анықтау	1		
2.		Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық әрекеттер	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
3.		Спорт ойындарындағы тактика және тактикалық әрекеттер	7.1.2.1 Қимыл-қозғалыс комбинациялары және түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі реттілікті жетілдіру және жалпылау	1		
4.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	7.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың қарапайым тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын құрастыра және бағалай білу	1		
5.		Қозғалмалы ойындар мен эстафеталар	7.1.5.1 Бірқатар жаттығулардың қарапайым тактикалары, стратегиялары мен композициялық идеяларын құрастыра және бағалай білу	1		
6.		Балама ойындар	7.2.2. Көшбасшылық дағдылар және команда болып жұмыс істеу дағдыларын жетілдіру	1		
7.		Балама ойындар	7.2.2.1 Көшбасшылық дағдылар және команда болып жұмыс істеу дағдыларын жетілдіру	1		
8.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	7.2.1.1 Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін жетілдіру	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Футбол). 8-сынып**

№	Бөлімдер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
---	----------	-------------------	------------------	------------	---------	---------

1 тоқсан

1.	3-бөлім. Спорт ойындары. Футбол.	Футбол ойыны кезіндегі Т/Қ, негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	8.3.4.1. Қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі мәселелерді, сондай-ақ денсаулыққа қауіп төндіруі мүмкін қауіп-қатерді түсіне білу	1		
2.		Тәсілдерді ойын жағдайына қарай қолдану	8.1.3.1. Арнайы спорттық-техникалық қиыл-қозғалыстарды орындау кезіндегі дағдылар және олардың орындалу ретін түсіндіріп және көрсете білу.	1		
3.		Балама ойындар	8.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларының орындалу ретін түсіндіре және көрсете білу	1		
4.		Тәсілдерді ойын жағдайына қарай іске асыру	8.2.4.1. Дене жаттығуларын тиімділеу және олардың балама түрлерін құрастыруға арналған ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдана және орындай білу	1		
5.		Балама ойындар	8.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгіде жаттығуларының орындалу ретін түсіндіре және көрсете білу	1		
6.		Балама ойындар	8.1.5.1. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтай және бағалай білу	1		
7.		Футбол оқу-үйрену ойыны	8.2.2.1. Көшбасшылық дағдылар және команда болып жұмыс істеу дағдыларын көрсету және қолдана білу	1		
8.		Балама ойындар	8.1.5.1. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтай және бағалай білу	1		
9.		Оқу-үйрену ойыны	8.2.2.1. Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын көрсету және қолдана білу	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Ұлттық ойындар. 8-сынып**

14-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту

2 тоқсан

1.	Раздел 3. Национальн ые игры	Ұлттық ойындардан өткізілетін сабақ кезіндегі Т/Қ	8.2.7.1 Таза ойын, отансүйгіштік, ойын кезіндегі ынтымақтастықты сипаттайтын әрекеттерді бағалау	1		
2.		Ұлттық ойын аясындағы бірқатар стратегиялар мен тактикаларды оқу-үйрену	8.2.3.1 Білім берудің қолайлы ортасын құру бойынша біріккен тиімді жұмыс дағдыларын қолдана және көрсете білу	1		
3.		Ұлттық ойын аясындағы бірқатар стратегиялар мен тактикаларды оқу-үйрену	8.2.3.1 Білім берудің қолайлы ортасын құру бойынша біріккен тиімді жұмыс дағдыларын қолдана және көрсете білу	1		
4.		Қазақтың ұлттық ойындарының тактикасы және тактикалық әрекеттері	8.2.6.1 Жарыс ережесін білу және төрелік ету ережелерін іс жүзінде қолдана және салыстыра білу	1		
5.		Қазақтың ұлттық ойындарының тактикасы және тактикалық әрекеттері	8.2.6.1 Жарыс ережесін білу және төрелік ету ережелерін іс жүзінде қолдана және салыстыра білу	1		
6.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	8.3.5.1 Басқа адамдардың дене жаттығуларын орындау бойынша тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсету	1		
7.		Қарапайым ережемен өткізілетін оқу-үйрену ойыны	8.3.5.1 Басқа адамдардың дене жаттығуларын орындау бойынша тәжірибелерін байытуға арналған дағдыларды көрсету			

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Баскетбол). 8-сынып**

15-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
----------	------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------	----------------	----------------

3 тоқсан

1.	Спорт ойындары бөлімі. Баскетбол	Баскетбол ойыны кезіндегі Т/Қ, негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	8.3.4.1. Қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі мәселелерді, сондай-ақ денсаулыққа қауіп төндіруі мүмкін қауіп-қатерді түсіне білу	1		
2.		Тәсілдерді ойын жағдайына қарай қолдану	8.1.3.1. Арнайы спорттық-техникалық қиыл-қозғалыстарды орындау кезіндегі дағдылар және олардың орындалу ретін түсіндіріп және көрсете білу.	1		
3.		Балама ойындар	8.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларының орындалу ретін түсіндіре және көрсете білу	1		
4.		Тәсілдерді ойын жағдайына қарай қолдану	8.2.4.1. Дене жаттығуларын тиімділеу және олардың балама түрлерін құрастыруға арналған ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдана және орындай білу	1		
5.		Балама ойындар	8.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларының орындалу ретін түсіндіре және көрсете білу	1		
6.		Балама ойындар	8.1.5.1. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтай және бағалай білу	1		
7.		Оқу-үйрену ойыны	8.2.2.1. Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын көрсету және қолдана білу	1		
8.		Балама ойындар	8.1.5.1. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтай және бағалай білу	1		
9.		Оқу-үйрену/ Оқу-үйрену/ ойыны ойыны	8.2.2.1. Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын көрсету және қолдана білу / 8.2.1.1. Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін көрсете білу	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ.
Спорт ойындары (Волейбол). 8-сынып**

16-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
---	-----------	-------------------	------------------	------------	---------	---------

4 тоқсан

1.	Раздел Спорт ойындары бөлімі. Волей бол	Қауіпсіздік техникасы. Волейболмен шұғылдану кезіндегі негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	8.3.4.1. Қауіпсіздік техникасы бойынша күрделі мәселелерді, сондай-ақ денсаулыққа қауіп төндіруі мүмкін қауіп-қатерді түсіну	1		
2.		Тәсілдерді ойын жағдайына қарай қолдану	8.1.3.1. Арнайы спорттық-техникалық қиыл-қозғалыстарды орындау кезіндегі дағдылар және олардың орындалу ретін түсіндіріп және көрсете білу	1		
3.		Балама ойындар	8.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларының орындалу ретін түсіндіре және көрсете білу	1		
4.		Тәсілдерді ойын жағдайына қарай қолдану	8.2.4.1. Дене жаттығуларын тиімділеу және олардың балама түрлерін құрастыруға арналған ережелер мен құрылымдық тәсілдерді қолдана және орындай білу	1		
5.		Балама ойындар	8.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларының орындалу ретін түсіндіре және көрсете білу	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	8.1.5.1. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтай және бағалай білу / 8.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларының орындалу ретін түсіндіре және көрсете білу	1		
7.		Балама ойындар	8.2.2.1. Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын көрсету және қолдана білу	1		
8.		Оқу-үйрену ойыны	8.1.5.1. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын анықтай және бағалай білу	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ.
Спорт ойындары (Футбол). 9-сынып**

17-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1 тоқсан						
1.	3-бөлім. Спорт ойындары. Футбол	Қауіпсіздік техникасы. Футболмен шұғылдану кезіндегі негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	9.3.4.1. Денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, қауіпсіздік техникасын, сондай-ақ денсаулыққа қауіп төндіретін қауіп-қатердің алдын алуды түсіну және жан-жақты сипаттау 9.3.2.1. Денені шындауға арналған қыздырыну жаттығуларын құрастыру, олардың ағзаны қалпына келтіру мүмкіндігін түсіндіру және өткізу	1		
2.		Спорт ойындарындағы техника және тактикалық әрекеттер	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
3.		Ойын комбинациялары	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
4.		Оқу-үйрену ойыны	9.1.5.5. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыру	1		
5.		Спорт ойындарындағы техника және тактикалық әрекеттер	9.1.5.5. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыру	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	9.2.2.1. Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын бағалау	1		
7.		Ойын комбинациялары	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
8.		Спорт ойындарындағы техника және тактикалық әрекеттер	9.2.1.1. Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін бағалау	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ.
Ұлттық ойындар. 9-сынып**

18-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
2 тоқсан						
1.	3-бөлім. Ұлттық ойындар	Қазақтың ұлттық ойындары	9.2.3.1. Білім берудің қолайлы ортасын құру бойынша біріккен тиімді жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын бағалау	1		
2.		Қазақтың ұлттық ойындары	9.2.3.1. Білім берудің қолайлы ортасын құру бойынша біріккен тиімді жұмыс істеудің бірқатар дағдыларын бағалау	1		
3.		Қазақтың ұлттық ойындары	9.2.7.1. Таза ойын, отансүйгіштік, ойын кезіндегі ынтымақтастықты сипаттайтын әрекеттерді талдау	1		
4.		Халықаралық ойындар	9.3.5.1. Басқа адамдардың дене жаттығуларын орындау бойынша тәжірибелерін байытуға арналған білімдері мен дағдыларын бағалау	1		
5.		Халықаралық ойындар	9.3.5.1. Басқа адамдардың дене жаттығуларын орындау бойынша тәжірибелерін байытуға арналған білімдері мен дағдыларын бағалау	1		
6.		Халықаралық ойындар	9.2.5.1 Өзгелердің шығармашылық қабілетін бағалау және талдау, сондай-ақ туындаған мәселені шешудің баламаларын ұсынуды бағалау және талдау	1		
7.		Халықаралық ойындар	9.2.5.1 Өзгелердің шығармашылық қабілетін бағалау және талдау, сондай-ақ туындаған мәселені шешудің баламаларын ұсынуды бағалау және талдау	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Баскетбол). 9-сынып**

19-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
3 тоқсан						
1.	Спорт ойындары бөлімі. Баскетбол.	Қауіпсіздік техникасы. Баскетболмен шұғылдану кезіндегі негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	9.3.2.1. Денені шындауға арналған қыздырыну жаттығуларын құрастыру, олардың ағзаны қалпына келтіру мүмкіндігін түсіндіру және өткізу	1		
2.		Спорт ойындарындағы техника және тактикалық әрекеттер	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
3.		Ойын комбинациялары	9.1.5.5. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыру	1		
4.		Оқу-үйрену ойыны	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
5.		Баскетболдағы техника және тактикалық әрекеттер	9.1.5.5. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыру	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	9.2.2.1. Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын бағалау	1		
7.		Ойын комбинациялары	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
8.		Баскетболдағы техника және тактикалық әрекеттер	9.2.1.1. Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін бағалау.	1		
9.		Ойын комбинациялары	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
10.		Оқу-үйрену ойыны	9.2.1.1. Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін бағалау	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Волейбол). 9-сынып**

20-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
4 тоқсан						
1.	Раздел Спортивные игры. Волейбол.	Қауіпсіздік техникасы. Волейболмен шұғылдану кезіндегі негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	9.3.4.1. Денсаулыққа қатысты күрделі мәселелерді, қауіпсіздік техникасын, сондай-ақ денсаулыққа қауіп төндіретін қауіп-қатердің алдын алуды түсіну және жан-жақты сипаттау 9.3.2.1. Денені шындауға арналған қыздырыну жаттығуларын құрастыру, олардың ағзаны қалпына келтіру мүмкіндігін түсіндіру және өткізу	1		
2.		Спорт ойындарындағы техника және тактикалық әрекеттер	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
3.		Ойын комбинациялары	9.1.5.5. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыру	1		
4.		Оқу-үйрену ойыны	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
5.		Спорт ойындарындағы техника және тактикалық әрекеттер	9.1.5.5. Сан-алуан дене жаттығуларының тактикаларын, стратегияларын және композициялық идеяларын құру, талдау және салыстыру	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	9.2.2.1. Көшбасшылық дағдылар және команда болып әрекет ету дағдыларын бағалау	1		
7.		Ойын комбинациялары	9.1.2.1. Қимыл-қозғалыс комбинациялары және олардың сан-алуан үлгідегі жаттығуларын жоғары деңгейде орындауды негіздеу және қолдана білу	1		
8.		Спорт ойындарындағы техника және тактикалық әрекеттер	9.2.1.1. Ойын жағдайының өзгеруіне орай әрекет етуге қажет білім негіздерін бағалау	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ.
Спорт ойындары (Футбол). 10-сынып**

21-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1 тоқсан						
1.	3-бөлім. Спорт ойындары. Футбол	Қауіпсіздік техникасы. Футболмен шұғылдану кезіндегі негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	Сабақта қауіпсіздік ережелерін сақтау. Ойын кезіндегі қалжырау дәрежесін анықтау	1		
2.		Топтық әрекеттер	Дене қабілеттерін кешенді дамытуға арналған ойын әрекеттерін қолдану	1		
3.		Ойын комбинациялары	Бұрын үйретілген қозғалу және допқа иелік ету техникаларынан комбинациялар құру, болуы мүмкін қателіктерді анықтау және оларды түзету тәсілдерін меңгеру	1		
4.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
5.		Топтық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
6.		Ойын комбинациялары	Техникалық тәсілдер мен қимыл-қозғалыс әрекеттерін жетілдіру	1		
7.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстау әдебін білу	1		
8.		Топтық әрекеттер	Өзара бірігіп әрекет ету тактикасын үлгілеу және оны ойын жағдайына қарай қолдану	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Гандбол). 10-сынып**

22-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
2 тоқсан						
1.	Гандбол бөлімі	Қауіпсіздік техникасы және негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	Сабақта қауіпсіздік ережелерін сақтау. Сабақ кезінде сақтандыру және өзін сақтандыру тәсілдерін іске асыру. Жарақат алған және денесін соғып алған кезде көрсетілетін алғашқы көмек.	1		
2.		Бұрын игерілген қозғалу техникалары мен допқа иелік ету комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен қимыл-қозғалыс әрекеттерін жетілдіру	1		
3.		Дербес техникалық әрекеттер	Өзінің ойын техникасын бағалау және болуы мүмкін қателіктерді анықтау, оларды түзету техникасын игеру	1		
4.		Ойын комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
5.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
7.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Өзара бірігіп әрекет ету тактикасын үлгілеу және оны ойын жағдайына қарай қолдану	1		
8.			Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Баскетбол). 10-сынып**

23-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
3 тоқсан						
1.	Спорт ойындары бөлімі. Баскетбол	Қауіпсіздік техникасы және негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	Сабақта қауіпсіздік ережелерін сақтау. Сабақ кезінде сақтандыру және өзін сақтандыру тәсілдерін іске асыру. Жарақат алған және денесін соғып алған кезде көрсетілетін алғашқы көмек.	1		ТЖ, каникулды ауыстыру
2.		Бұрын игерілген қозғалу техникалары мен допқа иелік ету комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен қимыл-қозғалыс әрекеттерін жетілдіру	1		
3.		Дербес орындалатын техникалық әрекеттер	Өзінің ойын техникасын бағалау және болуы мүмкін қателіктерді анықтау, оларды түзету техникасын игеру	1		
4.		Ойын комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
5.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
7.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Өзара бірігіп әрекет ету тактикасын үлгілеу және оны ойын жағдайына қарай қолдану	1		
8.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
9.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
10.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Волейбол). 10-сынып**

24-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
4 тоқсан						
1.	Спорт ойындары бөлімі. Волейбол	Қауіпсіздік техникасы және негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	Сабақта қауіпсіздік ережелерін сақтау. Сабақ кезінде сақтандыру және өзін сақтандыру тәсілдерін іске асыру. Жарақат алған және денесін соғып алған кезде көрсетілетін алғашқы көмек.	1		
2.		Бұрын игерілген қозғалу техникалары мен допқа иелік ету комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен қимыл-қозғалыс әрекеттерін жетілдіру	1		
3.		Дербес орындалатын техникалық әрекеттер	Өзінің ойын техникасын бағалау және болуы мүмкін қателіктерді анықтау, оларды түзету техникасын игеру	1		
4.		Ойын комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
5.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
7.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Өзара бірігіп әрекет ету тактикасын үлгілеу және оны ойын жағдайына қарай қолдану	1		
8.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Футбол). 11-сынып**

25-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1 тоқсан						
1.	Спорт ойындары бөлімі. Футбол	Қауіпсіздік техникасы және негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	Сабақта қауіпсіздік ережелерін сақтау. Ойын кезіндегі қалжырау дәрежесін анықтау	1		
2.		Топтасып орындалатын тактикалық әрекеттер	Дене қабілеттерін кешенді дамыту үшін ойын әрекеттерін қолдану	1		
3.		Ойын комбинациялары	Бұрын игерілген қозғалу техникалары мен допқа иелік ету комбинациялар құру	1		
4.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
5.		Топтасып орындалатын тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
6.		Ойын комбинациялары	Техникалық тәсілдер мен қимыл-қозғалыс әрекеттерін жетілдіру	1		
7.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
8.		Топтасып орындалатын тактикалық әрекеттер	Өзара бірігіп әрекет ету тактикасын үлгілеу және оны ойын жағдайына қарай қолдану	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Гандбол). 11-сынып**

26-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
2 тоқсан						
1.	Спорт ойындары бөлімі. Гандбол	Қауіпсіздік техникасы және негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	Сабақта қауіпсіздік ережелерін сақтау. Сабақ кезінде сақтандыру және өзін сақтандыру тәсілдерін іске асыру. Жарақат алған және денесін соғып алған кезде көрсетілетін алғашқы көмек.	1		
2.		Бұрын игерілген қозғалу техникалары мен допқа иелік ету комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен қимыл-қозғалыс әрекеттерін жетілдіру	1		
3.		Дербес орындалатын техникалық әрекеттер	Өзінің ойын техникасын бағалау және болуы мүмкін қателіктерді анықтау, оларды түзету техникасын игеру	1		
4.		Ойын комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
5.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
7.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Өзара бірігіп әрекет ету тактикасын үлгілеу және оны ойын жағдайына қарай қолдану	1		
8.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу			

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Баскетбол). 11-сынып**

27-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
3 тоқсан						
1.	Спорт ойындары бөлімі. Баскетбол	Қауіпсіздік техникасы және негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	Сабақта қауіпсіздік ережелерін сақтау. Сабақ кезінде сақтандыру және өзін сақтандыру тәсілдерін іске асыру. Жарақат алған және денесін соғып алған кезде көрсетілетін алғашқы көмек.	1		
2.		Бұрын игерілген қозғалу техникалары мен допқа иелік ету комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен қимыл-қозғалыс әрекеттерін жетілдіру	1		
3.		Дербес орындалатын техникалық әрекеттер	Өзінің ойын техникасын бағалау және болуы мүмкін қателіктерді анықтау, оларды түзету техникасын игеру	1		
4.		Ойын комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
5.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
7.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Өзара бірігіп әрекет ету тактикасын үлгілеу және оны ойын жағдайына қарай қолдану	1		
8.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
9.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
10.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		

**ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҒЫНЫҢ ҮШІНШІ САҒАТЫН
КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ
Спорт ойындары (Волейбол). 11-сынып**

28-кесте

№	Бөлім-дер	Сабақтың тақырыбы	Оқыту мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
4 тоқсан						
1.	Спорт ойындары бөлімі . Волей бол	Қауіпсіздік техникасы және негізгі ережелер мен гигиеналық талаптар	Сабақта қауіпсіздік ережелерін сақтау. Сабақ кезінде сақтандыру және өзін сақтандыру тәсілдерін іске асыру. Жарақат алған және денесін соғып алған кезде көрсетілетін алғашқы көмек.	1		
2.		Бұрын игерілген қозғалу техникалары мен допқа иелік ету комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен қимыл-қозғалыс әрекеттерін жетілдіру	1		
3.		Дербес орындалатын техникалық әрекеттер	Өзінің ойын техникасын бағалау және болуы мүмкін қателіктерді анықтау, оларды түзету техникасын игеру	1		
4.		Ойын комбинациялары	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
5.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Ойынның техникалық тәсілдері мен әрекеттерін өз құрбы-құрдастарымен бірге жетілдіру кезінде өзара әрекет ету	1		
6.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		
7.		Топтық және командалық тактикалық әрекеттер	Өзара бірігіп әрекет ету тактикасын үлгілеу және оны ойын жағдайына қарай қолдану	1		
8.		Оқу-үйрену ойыны	Ойын ережесін сақтау, қарсыласқа құрметпен қарау және өзін ұстай білу	1		

Білім беру ұйымдарындағы сабақтан тыс спорттық секцияларды ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар

1. Жалпы ережелер

1. Осы білім беру ұйымдарында сабақтан тыс спорттық секцияларды ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар (бұдан әрі - ұсынымдар) мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында сабақтан тыс спорттық секцияларды ұйымдастыру тәртібі мен шарттарын айқындайды.

2. Сабақтан тыс спорттық секцияларды ұйымдастыру кезінде Қазақстан Республикасының «Білім туралы», «Дене шынықтыру және спорт туралы» Заңдарын, Қазақстан Республикасының Еңбек, Азаматтық кодекстерін, осы Ережені және білім беру ұйымының Жарғысын басшылыққа алу қажет.

3. Сабақтан тыс спорт секциялардың мақсаты білім алушыларды спорттық бағыттағы дене жаттығуларымен тұрақты шұғылдануға, жарыс қызметін жүргізуге тарту, сондай-ақ дене шынықтыру мен спортты насихаттау болып табылады.

4. Сабақтан тыс спорттық секциялардың міндеттері:

1) білім алушылардың / тәрбиеленушілердің дене шынықтыру, рухани және азаматтық-патриоттық тәрбиесіне, дене шынықтыру мен спортты күнделікті өміріне енгізу;

2) денсаулық жағдайында ауытқулары бар және дене дайындығы әлсіз білім алушылардың/тәрбиеленушілердің денсаулығын нығайтуға бағытталған жұмыстарды жүргізу;

3) спорттық-бұқаралық және дене шынықтыру-сауықтыру іс - шараларын өткізу;

4) спорт түрлерін үйлесімді және тең құқылы дамыту үшін жағдайлар жасау;

5) дене шынықтыруды, спортты және салауатты өмір салтын белсенді насихаттау, нашақорлықтың, маскүнемдіктің, темекі шегудің дамуына қарсы, сондай-ақ құқық бұзушылықтар мен балалардың бос уақытын ұйымдастыруға бағытталған жұмыстарды жүргізу болып табылады.

2. Сабақтан тыс спорт секцияларын ұйымдастыру

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарында сабақтан тыс спорттық секциялар аптасына 2 сағат, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында аптасына 4 сағат өткізіледі.

2. Сабақтан тыс спорттық секцияларға басшылықты директордың оқу және тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары, мектепке дейінгі ұйымдарда – әдіскер жүзеге асырады.

3. Сабақтан тыс спорттық секциялардың жұмысын дене тәрбиесі мұғалімдері/нұсқаушылары ұйымдастырады.

4. Сабақтан тыс спорт секциялардың басшылары ағымдағы оқу жылына мектепке дейінгі ұйым директорының, басшысының бұйрығымен тағайындалады.

5. Сабақтан тыс спорттық секциялар дене тәрбиесі мұғалімдері/нұсқаушылары әзірлеген және білім беру ұйымының басшысы бекіткен бағдарламаға сәйкес жүргізіледі.

6. Сабақтан тыс спорт секциялардың бағдарламалары оқу жұмыс құжаттамасына қойылатын талаптарға (түсіндірме жазба, мазмұны, тақырыптық жоспар) сәйкес ресімделуге тиіс.

7. Директор білім беру ұйымының нақты мүмкіндіктерінің болуын ескере отырып, әр оқу жылына арналған жұмыс жоспары мен сабақтан тыс спорт сабақтарының кестесін бекітеді, содан кейін жазба жарияланады.

8. Сабақтан тыс спорттық секциялардың мақсатты кабинеттерде, спорт залында, спорт алаңдарында өткізіледі. Сабақтан тыс спорт секцияларының кестесін директор бекітеді.

9. Сабақтан тыс спорттық секцияларға арналған топтың сандық құрамы – кемінде 12 адам.

10. Сабақтан тыс спорттық секция жұмысының нәтижесінде балалар оқу жылы ішінде жарыстарға, сыныптан тыс іс-шараларға қатысады.

11. Сабақтан тыс спорттық секцияларға қатысу еркі оқушының өзінде және білім алушылар жеке мүдделеріне сәйкес дербес таңдайды. Білім алушы апталық жүктемесі 10 сағаттан аспайтын түрлі бағыттағы бірнеше топта оқуға құқылы.

12. Сабақтан тыс спорттық секциялар директордың бұйрығы шыққаннан кейін 15 қыркүйектен кешіктірілмей басталады және оқу жылының соңында аяқталады.

13. Сабақтан тыс спорттық секциялардың ұзақтығы мектеп жасына дейінгі тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне байланысты 10 минуттан 30 минутқа дейін, орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында 40 минуттан кем емес.

14. Сабақтан тыс спорттық секциялар білім алушылардың/тәрбиеленушілердің қозғалыс белсенділігіне қажеттілігін қанағаттандыруы және жаттығу қызметі мен спорттық дайындыққа бағдарлануы тиіс.

15. Сабақтан тыс спорттық секциялар дене тәрбиесінің келесі міндеттерін шешуі керек: білім беру, сауықтыру, тәрбиелік, спорттық шеберлікті жетілдіру.

Білім беру міндеттері: қозғалыс қорын кеңейту, спорттың күрделі қимыл әрекеттерін игеру және дене шынықтыру және спорт саласындағы қажетті теориялық ақпаратты игеру.

Сауықтыру міндеттері: Білім алушылардың денсаулығын нығайту, олардың дене дайындығы мен функционалдық мүмкіндіктерінің деңгейін арттыру.

Тәрбиелік міндеттер: моральдық-адамгершілік және жеке қасиеттерді қалыптастыру.

Спорттық шеберлікті жетілдіру: қалалық, республикалық, халықаралық деңгейдегі жарыстарға қатысу.

16. Сабақтан тыс спорттық сабақтар бірнеше бағыттар бойынша (спорт түрлері бойынша): білім алушылардың/тәрбиеленушілердің сұранысы мен тілектеріне, қажетті спорттық база мен жабдықтардың болуына байланысты ұйымдастырылуы мүмкін.

Сабақтан тыс спорттық секциялар дене шынықтыру және спорттық іс-шаралар жалпы дене шынықтыру бойынша жаңа түрлерін қамтуы мүмкін.

17. Сабақтан тыс спорттық секциялар ұйымдастырудың құралдары мен әдістерін таңдауды тікелей дене тәрбиесі мұғалімі, сабақ өткізетін нұсқаушы жүзеге асырады.

18. Сабақтан тыс спорттық секцияларды ұйымдастыру үшін мұғалім оқу процесін жоспарлау құжаттарын әзірлеп, бақылаудың барлық түрлерін жүзеге асыруы керек: кезең-кезеңмен, ағымдағы және жедел.

3. Сабақтан тыс спорттық секцияларды ұйымдастыру үшін қойылатын негізгі талаптар

1. Сабақтан тыс спорт секцияларға қатысу үшін медициналық ұйымның тиісті анықтамасы болуы керек.

2. Мектеп жасына дейінгі балалар арасында сабақтан тыс спорт секцияларды ұйымдастыру үшін оқу жылының басында топ жинақталып, әдетте, жас ерекшеліктеріне сәйкес топтар бойынша жүзеге асырылады.

3. Орта білім беру ұйымдарында сабақтан тыс спорт секцияларын ұйымдастыру үшін топтарды жасақтау оқу жылының басында жүзеге асырылады және мынадай жас топтары бойынша топтастырылады: бастауыш сынып оқушылары, орта жастағы оқушылар және жоғары сынып оқушылары.

4. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында сабақтан тыс спорт секцияларын ұйымдастыру үшін топтарды жасақтау оқу жылының басында жүзеге асырылады.

5. Мектеп жасына дейінгі балалар үшін ашық ойындар болуы керек.

6. Бастауыш сынып оқушылары үшін жалпы дайындық сабақтарын ұйымдастыру ұсынылады. Орта жастағы оқушылар оқушылар үшін-спорт түрлері немесе дене шынықтыру-спорттық бағыттылығы бойынша, ал жоғары сынып оқушылары үшін бұдан басқа дене шынықтыру-спорттық қызметтің, оның ішінде сауықтыру қызметінің жаңа түрлері бойынша ұйымдастырылады.

7. Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының білім алушылары үшін спорттың барлық түрлері бойынша, әсіресе ұлттық түрлерін қоса алғанда, осы оқу орындарында танымал және қолайлы дене шынықтыру-спорт және дене шынықтыру-сауықтыру бағытындағы секцияларды ұйымдастыру ұсынылады.

4. Сабақтан тыс спорттық секция басшыларының құқықтары мен міндеттері

1. Сабақтан тыс спорттық секция басшылары:

- топ қатысушыларын өз бетінше қабылдауды жүзеге асыру;
- спорт түріне байланысты оқу бағдарламалық құжаттарын әзірлеу;;
- сабақтан тыс спорттық секция кестесін құру бойынша ұсыныстар енгізу;
- оқу орнының әкімшілігіне сабақтан тыс спорттық секцияларды ұйымдастыруды жетілдіру, сабақтан тыс спорттық секцияларға қатысушыларды ерекше жетістіктері үшін көтермелеу мәселелері бойынша ұсыныстармен жүгінуге құқығы бар.

2. Сабақтан тыс спорт секция басшылары:

- сабақтан тыс спорттық секциялар өткізу кезінде білім беру процесін қауіпсіз ұйымдастыру, білім алушылардың өмірі мен денсаулығы үшін жауапкершілік алу;
- зардап шеккен жағдайда дәрігерге дейінгі көмек көрсету бойынша шаралар қолдану (егер ондай болса), жазатайым оқиға туралы басшылықты жедел хабардар ету.
- білім алушылармен және тәрбиеленушілермен қарым-қатынаста педагогикалық әдеп ережелерін сақтау;
- сабақтан тыс спорттық секциялар өткізу кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы ережелерінің орындалуын қамтамасыз ету.

5. Сабақтан тыс спорттық секция жұмысының құжаттамасы және есептілігі

1. Сабақтан тыс спорттық бағдарламалар әзірлеу керек.

2. Сабақтан тыс спорт секциялардың тақырыптары көрсетілген оқу жылына арналған жұмыс жоспары болуы шарт.

3. Білім алушылардың сабақтан тыс спорттық секцияларға қатысуын есепке алу журналы, қол жеткізілген нәтижелерді тіркеп отыру қажет.

5. Қауіпсіздік техникасы журналы болу керек.

6. Оқу жылындағы жұмыс туралы қорытынды есеп жасау қажет.

Дене шынықтыру мұғалімінің 2022-2023 оқу жылына арналған жұмысының негізгі құжаттамасы:

№ 1 нормативтік құжаттар:

- Дене шынықтыру бойынша бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты.
- 2022-2023 оқу жылына арналған әдістемелік-нұсқаулық хат.

№ 2 оқу құжаттамасы:

- Дене шынықтыру бойынша оқу бағдарламалары 1-4, 5-9, 10-11 сыныптар.
- Қосымша бағдарламалар (егер мектеп қысқартылған жүктемемен үлгілік оқу жоспарлары бойынша жұмыс істесе)
 - Оқу жылына күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау (ұзақ мерзімді жоспарлау);
 - Сабақтың жоспар-конспектілері (қысқа мерзімді жоспарлау) электрондық немесе қағаз нұсқада.
 - 10-11 сынып оқушыларының дене шынықтыру дайындығына мониторинг жүргізу нәтижелері.

№ 3 дене шынықтыру мұғалімдерінің әдістемелік бірлестігінің жұмысын ұйымдастыру бойынша құжаттама.

1. Жалпы білім беретін мектеп КММ бойынша әдістемелік бірлестік туралы ереже
2. ӘБ мұғалімдерін тағайындау туралы бұйрық.
3. Мектептегі әдістемелік жұмысты басқару бойынша ӘБ басшысының негізгі қызметінің мазмұны.
4. ӘБ мұғалімдерінің функционалдық міндеттері.
5. Мектептің, ӘБ-ның проблемалық тақырыбы (оның мақсаты, басым бағыттары, оқу жылдары бойынша міндеттері).
6. Оқу жылына арналған ӘБ жұмысының мақсаты мен міндеттері.
7. Өткен жылғы ӘБ жұмысын талдау (соңғы 3 жылдағы).
8. ӘБ -ның ағымдағы жылға арналған жұмыс жоспары.
9. ӘБ-мұғалімдері туралы жалпы мәліметтер (т.а.ә., туған күні, санаты, білімі, мамандығы, пед. еңбек өтілі., пән, жүктеме, факультатив, үйірме, марапаттар, көтермелеулер, курстар, ескертпе).
10. ӘБ мұғалімдерінің біліктілігін арттырудың перспективалық жоспары.
11. ӘБ мұғалімдерін аттестаттаудың перспективалық жоспары.
12. Спорт залының жұмыспен қамтылу (жүктелу) кестесі.
13. Пәндік онкүндікті өткізу жоспары (ашық сабақтар мен іс-шаралар кестесі).
14. Әр түрлі спорттық жарыстарға, олимпиадаларға және конкурстарға қатысу нәтижелері.
15. ӘБ отырыстарының хаттамалары.
16. Пән бойынша бағдарламалық-әдістемелік қамтамасыз ету.

№ 4 Қауіпсіздік техникасы бойынша құжаттама:

1. Спорт залының паспорты.
2. Спорт жабдығы мен мүкәммалды тексеру актісі.
3. Спорт ғимараттарын жаңа оқу жылына дайындыққа қабылдау актісі.
4. Спорттық мүкәммал мен жабдықтың жарамдылық мерзімі көрсетілген сапа сертификаты (бар болса).
5. Акт - дене шынықтыру сабақтарын өткізуге рұқсат.
6. Оқу бағдарламасының бөлімдері бойынша сабақтар өткізу кезінде қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық.
7. 1-11 сынып оқушыларына қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық журналы.
8. Спорттық-бұқаралық іс-шараларды өткізу туралы қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулық.
9. Жарақаттарды тіркеу журналы.
11. «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 16 тамыздағы № 611 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы.

№ 5 сабақтан тыс спорттық сабақтар жұмысының құжаттамасы және есептілігі:

1. Сабақтан тыс спорттық бағдарламалар.
2. Сабақтан тыс спорт сабақтарының тақырыптары көрсетілген оқу жылына арналған жұмыс жоспары.
3. Білім алушылардың сабақтан тыс спорттық сабақтарға қатысуын есепке алу журналы, қол жеткізген спорттық нәтижелерді тіркеу.
4. Қауіпсіздік техникасы журналы.
5. Оқу жылындағы жұмыс туралы есеп.

№ 6 мұғалім портфолиосы

Мұғалімнің кәсіби жеке қызметі бойынша құжаттама педагогтің жеке портфолиосында сақталады:

1. Жеке әдістемелік жұмыстың қорытындылары (ашық сабақтардың, іс-шаралар мен баяндамалардың әзірлемелері, авторлық бағдарламалар, баспа жұмыстары).
 2. Аттестаттау, оның қорытындылары, нәтижелері.
 3. Пән бойынша біліктілікті арттыру курстары (сертификаттар).
 4. Кәсіби қызмет бойынша сертификаттар (семинарларға, конференцияларға және т. б. қатысу)
 5. Кәсіби қызмет нәтижелері (білім алушылардың грамоталары, мұғалімнің грамоталары).
 6. Тәлімгерлік (бар болса).
- Ескерту: мұғалімнің кәсіби қызметіне қатысты басқа да құжаттар.